

Intersindical

INTERSINDICAL
VALENCIANA

Quaderns sindicals del País Valencià · núm. 73 · Època IV · Maig 2020

1r DE MAIG

**LA CLASSE
TREBALLADORA
PRIMER**

**PROTEGIM ELS
SERVEIS PÚBLICS
PLANTEM CARA**

INTERSINDICAL
VALENCIANA

OPINIÓ

EDITORIAL

Plantem cara, al coronavirus i al neoliberalisme

Contràriament al que va passar amb la crisi del 2008, l'eixida a l'actual crisi sanitària, social, laboral i econòmica ha de ser favorable als interessos de la classe treballadora i dels sectors socials més desfavorits. En l'anterior ocasió, es van aplicar les receptes neoliberals, les polítiques d'ajust i d'austeritat dictades pels poders fàctics exercits des de la Troika, que van convertir Grècia en el laboratori per desplegar aquestes polítiques. Amb l'objectiu de salvar a tota costa la banca i el sistema, les elits econòmiques i polítiques van perpetrar un autèntic assalt a la gent humil i a l'estat del benestar.

A l'Estat espanyol aquestes polítiques es van traduir en retallades de drets, prestacions socials, serveis públics, salaris i llibertats públiques.

Fins i tot, per garantir el pagament del deute, en compte de garantir els interessos i el benestar del conjunt de la ciutadania, es va reformar la intocable Constitució en un tres i no res.

Les conseqüències d'aquella ofensiva seguim pagant-les, com posa en evidència ara la crisi generada arran de la pandèmia de la COVID-19.

La situació de la sanitat pública a la Comunitat Autònoma de Madrid, caracteritzada per les retallades, les externalitzacions o la gestió privada —com ha denunciat en les xarxes socials Guillén del Barrio, infermer i sindicalista del Moviment Assembleari de Treballadores de la Sanitat (MATS)— n'és una mostra escandalosa.

Però ara no permetrem que es repetisca la història. És cert que els

governos espanyol i valencià han activat un primer paquet de mesures urgents anomenades d'escut social, per a evitar que els efectes negatius de la crisi recaiguen sobre les treballadores i els treballadors i els sec-

són iniciatives insuficients perquè esdevinguen un autèntic Pla de Xoc Social i Laboral.

Un escut social més robust

Intersindical Valenciana ha expressat que l'escut ha de ser molt més robust, per a garantir plenament el dret a la salut i els drets socials i laborals, implementar mesures per a encarar favorablement l'eixida social de la crisi i pal·liar els seus efectes: impedir els acomiadaments, els EROs i els ERTOS; establir una renda bàsica de quarantena i garantir el 100% dels salaris en tots els casos; blindar els serveis públics; implementar mesures socials per a garantir el dret a l'habitatge i els subministraments bàsics de la ciutadania; garantir suficients recursos econòmics i planti-

lles per aplicar les mesures socials; avançar cap a un Marc Valencià de Relacions Laborals i Protecció Social; garantir el finançament de la Generalitat Valenciana i les administracions locals per aplicar les polítiques socials, laborals i econòmiques indispensables per a fer front a una situació ben complexa.

A més de reivindicar drets i presentar propostes perquè aquesta crisi no la pague la mateixa gent de sempre, urgeix organitzar la classe treballadora. Per això, ara com sempre, cal reforçar el sindicalisme de classe com una eina poderosa de conscienciació i de lluita, als centres de treball i a tota la societat. També cal generar sinèrgies i espais unitaris per avançar cap a una eixida a la crisi democràtica, igualitària i transformadora. Clar i ras: plantar cara al coronavirus i al neoliberalisme.

En l'anterior ocasió (2008), es van aplicar receptes neoliberals, polítiques d'ajust i d'austeritat. Ara no permetrem que es repetisca la història

tors socials més desfavorits —incloent-hi autònoms i xicoteta i mitjana empresa—, però és cert també que

25 d'abril, Dia de les Llibertats Nacionals del País Valencià

Més drets, més autogovern, més justícia social

La commemoració d'aquest 25 d'abril està marcada per la crisi sanitària, social, laboral i econòmica de la COVID-19. Les valencianes i els valencians no eixirem enguany als carrers amb les nostres banderes i pancartes per defensar els nostres drets com a poble. No obstant això, la Intersindical continua exigint més drets socials i laborals, més serveis públics i més autogovern per al poble valencià.

La situació actual posa novament en evidència la necessitat de reforçar el nostre autogovern: disposar de recursos econòmics suficients; un millor sistema de finançament i sobirania fiscal amb una fiscalitat progressiva; uns serveis públics potents amb dotacions pressupostàries i planti-

lles suficients; un model productiu sostenible amb una diversificació de sectors econòmics que generen riquesa per al conjunt del poble valencià; una renda bàsica i unes prestacions socials universals, i un treball digne i estable. Intersindical Valenciana reitera la convicció que cal avançar en el camí de l'autogovern per millorar la vida de les treballadores i treballadors, redistribuir la riquesa i acabar amb les desigualtats socials i territorials que hi ha al País Valencià.

Evocant el *Gran-dola, Vila Morena*, l'himne lusità que un 25 d'abril de fa 46 anys va obrir les portes a la Revolució dels Clavells, recordem que ací també "o povo é quem mais ordena": volem més drets, més autogovern i més justícia social.

Foia de Bunyol:

La classe treballadora no ha de pagar la crisi

Preparades i motivades en defensa de l'ocupació

Celebrem el 1r de Maig en un moment especialment dur, per la COVID-19. Una pandèmia que no sols ha retallat vides sinó que també tindrà unes conseqüències molt negatives en l'economia, tant a nivell estatal com mundial. La crisi econòmica de 2008, provocada pel sistema capitalista, va descarregar sobre la classe obrera totes les conseqüències: retallades de drets laborals, allargament de la vida laboral fins als 67 anys, precarització del mercat de treball i dels salaris...

La nova crisi tindrà un impacte més fort, ja que l'economia espanyola està basada principalment en el sector serveis, on el turisme té un paper predominant. A la Foia de Bunyol, si bé el sector serveis no té tanta incidència —a Xest, Bunyol i Xiva treballa en la indústria entre el 50% i el 60% de la població activa—, es preveu una pèrdua considerable d'ocupació. S'han aplicat ERTOS i acomiadaments col·lectius, en comptes d'apostar per mesures pal·liatives. Des de la Intersindical ens preocupa especialment la indústria del ciment, el sector de la fabricació i reparació de maquinària industrial i el

transport. Confiam que el sector alimentari hi resista.

Ara des de la Intersindical

Fa a penes quatre mesos que, de manera col·lectiva, un col·lectiu nombrós de la Foia de Bunyol vam decidir donar-nos de baixa del sindicat on havíem militat tota la vida. Els motius són de sobra coneguts: l'autoritarisme dels qui dirigeixen eixa organització. Més de mig miler de companyes i companys ens hem integrat en la Intersindical Valenciana, on hem trobat un sindicalisme reivindicatiu i inconformista.

Les i els militants estem totalment preparades per a afrontar la lluita en defensa de l'ocupació i la millora de les condicions de treball. Continuarem amb l'estratègia de sempre: aprofundir en la unitat d'acció entre les persones treballadores i les seues representants en les empreses. Eixirem de la crisi amb la idea ben ferma que la classe treballadora no ha de ser qui la pague. Apostem també per uns serveis públics de qualitat. Entre totes i tots ho aconseguirem.

La militància està totalment preparada per a afrontar la lluita en defensa de l'ocupació i la millora de les condicions de treball

INTERSINDICAL
ÈPOCA II - Núm. 73 - maig 2020

EDITA: INTERSINDICAL VALENCIANA
DIRECCIÓ: Manel Àlamo
CAP DE REDACCIÓ: Rafael Miralles
DIRECCIÓ D'ART: Amadeu Sanz
DISSENY I MAQUETACIÓ: JuanRa Ortiz
AUDIOVISUALS: Clara Esteve
WEB: Merche Arráez
COL-LABORACIONS: Marc Candela, Cristina Calzada, Beatriu Cardona,

Manolo García, Voro García, José V. Gómez Tarín, Paco González, Ana Hortelano, Emilio Lamas, Manuela Latorre, Víctor Manzanares, Vicent Maurí, Juan Miguel Muñoz, Rafa Reig, Xema Sánchez, Salva Sanmartín
ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: Juan de Mena, 18 - baixos 46008 València. Tel. 96 391 91 47 · Fax 96 392 43 34 · alloli.stepv@intersindical.org
TIRATGE: 17.000 exemplars
ISSN: 1699-4809

DIPÒSIT LEGAL: V-807-2000
FRANQUEIG CONCERTAT: 46/196

INTERSINDICAL VALENCIANA
www.intersindical.org

ALACANT: Glorieta Poeta Vicente Mogica, 5-12. 03005 · Tel. 965 98 51 65
ALCOI: Oliver, 1, 5-D. 03802
Tel. 966 54 06 02
ALZIRA: Plaça del Sufragi 11, Ent A i B. 46600 · Tel. 96 240 02 21

ELX: Maximilià Thous, 121-B. 03201
Tel. 966 22 56 16
CASTELLÓ: Marqués de Valverde, 8. 12003
Tel. 964 26 90 94
VALL D'UIXÓ: Almenara, 11, bxs. 12003
Tel. 964 26 90 94
GANDIA: Av. d'Alacant, 18-1r. 46701
Tel. i fax. 962950754
VALÈNCIA: Juan de Mena, 18, bxs. 46008
Tel. 96 391 91 47
XÀTIVA: Portal del Lleó, 8, 2a. 46800
Tel. 96 228 30 67

Els serveis públics han de recuperar el seu protagonisme en tots els àmbits

No més retallades, més polítiques socials

Dos mesos d'una crisi sanitària, de proporcions mai conegudes en èpoques recents, han servit per fer paleses les debilitats del nostre sistema de protecció social, estatal, autonòmic i local. Conforme avançava l'epidèmia, el col·lapse s'ha instaurat als nostres serveis públics. Fins i tot, les administracions han hagut d'articular un gran paquet de mesures socials urgents per pal·liar l'impacte de la crisi sanitària i, de retruc, de les mateixes mesures de contenció.

Tal vegada l'exemple més paradigmàtic de la resposta a la covid-19 ha estat la sanitat pública, el servei públic on s'ha prioritzat l'esforç per salvaguardar el més important: la salut i la vida de les persones. A través dels mitjans de comunicació hem pogut seguir de prop com l'increment de contagis desbordava la capacitat del nostre sistema sanitari en tots els sentits; tant pel nombre de llits disponibles, com de personal i, fins i tot, de material assistencial o de protecció. És cert que la magnitud de la crisi sanitària supera qualsevol previsió, però no ho és menys que el sistema de salut pública partia d'una situació de debilitat com a conseqüència de les polítiques de retallades pressupostàries de les darreres dècades.

residències de persones major fraccassava estrepitosament a l'hora de protegir la salut d'aquest col·lectiu de risc; com la suspensió de l'activitat educativa deixava desemparades les famílies per atendre les filles i fills en situació de confinament; com s'incrementaven les taxes d'atur en un model de relacions laborals precari que, en cap cas, garanteix la per-

La magnitud de la crisi sanitària supera qualsevol previsió. El sistema de salut partia d'una debilitat, a conseqüència de les retallades

cepció de subsidis dignes per atur; com els serveis socials no arribaven a cobrir les necessitats de persones majors i altres col·lectius exclosos de l'era digital; com, també, es palesava el patiment de persones pertanyents a col·lectius que mai no apareixen a les estadístiques, perquè són víctimes de l'estigma de l'exclusió social: persones migrants, dependents

i aturades de llarga duració, dones víctimes de la violència de gènere i un llarg etcètera.

Davant l'evidència, s'han posat en marxa tot un seguit de mesures d'ajuda als col·lectius més vulnerables que, tot siga dit, en renunciar a la universalitat, només han tingut una eficàcia limitada en àmbits molt concrets i, així i tot, amb se-

S'han incrementat les taxes d'atur en un model de relacions laborals precari que en cap cas garanteix la percepció de subsidis dignes

riusos entrebancs per ser aplicades. Hi ha moltes persones que han topat amb dificultats per accedir a les ajudes per les mateixes limitacions de l'aparell burocràtic de les administracions públiques. No es tracta ara d'entrar en l'anàlisi dels detalls perquè es tracta d'un problema de concepció global del sistema de protecció social.

Per posar un símil gràfic, les polítiques socials d'ajuda a les persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, sense deixar de reconèixer el seu valor, han estat un intent d'apedaçar un teixit de protecció social ple d'esgarrats. El problema és que aquest teixit és insuficient i molt deteriorat, de manera que al mateix temps que s'apedaça un descosit, n'apareix, tot seguit, un altre... Els intents dels poders públics de no deixar a cap persona enrere en aquesta crisi són, al capdavall, una tasca impossible.

Les polítiques d'austericidi de caire neoliberal aplicades en els darrers anys i, en especial, després de la crisi de 2008, van passar i segueixen passant factura als sistemes de protecció social i als serveis públics que els serveixen de suport, impossibilitant-los que facen front a una situació d'emergència sanitària i social com l'actual.

Més i millors serveis públics

Si hem de fer nostra l'afirmació que "després de l'epidèmia, res no tornarà a ser com abans", efectivament, molts aspectes del model d'organització de la societat hauran de canviar. Particularment, pel que fa al sistema de protecció social, els serveis públics

La iniciativa privada no ha aportat cap solució, sinó que ha aprofundit la crisi posant com sempre els seus beneficis per davant de l'interès general

han de recuperar el seu protagonisme com a garants d'un vertader Estat Social.

Per això cal desterrar de l'imaginari col·lectiu el discurs neoliberal de restringir al màxim la capacitat d'intervenció dels estats i les administracions públiques en el disseny de la vida social econòmica en favor de la iniciativa privada. Si alguna cosa ha

quedat clara en aquesta crisi és que la iniciativa privada, la que representen els minoritaris però poderosos sectors econòmics i financers, no és que no ha aportat cap solució, sinó que, contràriament, ha aprofundit la crisi posant com sempre els seus beneficis per davant de l'interès general.

Han estat les Administracions Públiques les que han hagut d'afrontar les conseqüències de la crisi a tots els àmbits. Ha sigut la classe treballadora la que, amb una bona dosi d'estoïcisme i en benefici de la societat sense exclusions, ha suplert totes les mancances i ha mantingut l'activitat dels sectors essencials.

La majoria social ha de començar a reivindicar —pensant també en el futur post-covid-19— la fi de les retallades en els serveis públics i els sistemes de protecció social. Però això no serà suficient: cal donar una passa més enllà i reivindicar l'enfortiment de les polítiques socials amb la garantia constitucional d'aquests serveis i la dotació pressupostària adient per tal que, de veritat, cap persona en cap circumstància es quede fora de la protecció dels poders públics i quede condemnada a engreixar les xifres de l'exclusió social.

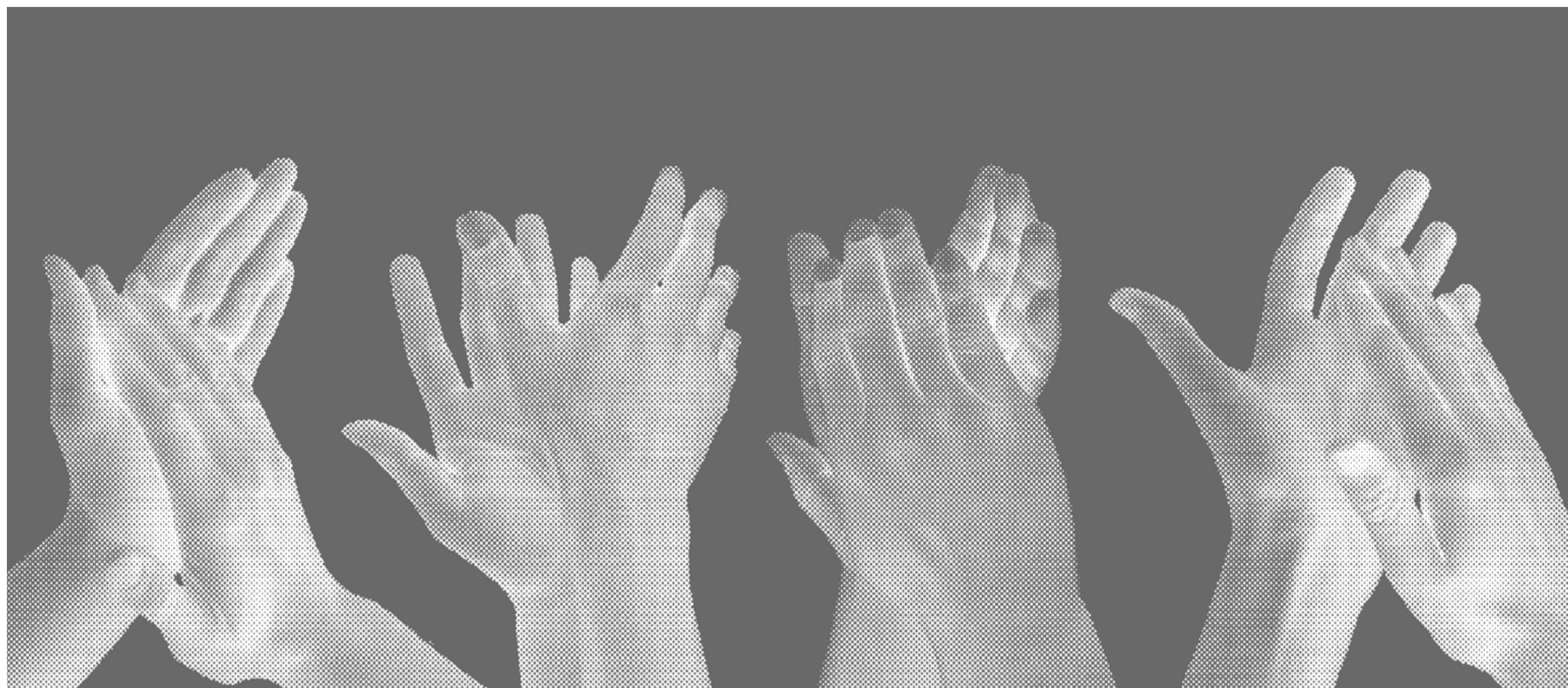
Reivindiquem en públic i en privat —quan finalitze aquest confi-

Reivindiquem en públic i en privat —en finalitzar el confinament, també als carrers i a les places— que volem una societat més justa, equitativa i solidària

nament forçós, ho farem també als carrers i a les places— que volem una societat més justa, equitativa i solidària amb les treballadores i treballadors, les persones pensionistes i joves, les dones, la diversitat i els col·lectius vulnerables. Necessitem més que mai uns serveis públics de qualitat i garanties de protecció social dignes i d'abast universal.

Un reguitzell de víctimes

Que la sanitat estiga en el centre de l'interès mediàtic no vol dir que altres àmbits susceptibles de protecció social no hagen estat greument afectats per la pandèmia i les seues seqüeles de caire social i econòmic. Hem vist com el sistema de col·laboració públic-privat en la gestió de les

Respostes a la problemàtica laboral del personal sanitari

Més i millor sanitat pública

La crisi del coronavirus reitera dramàticament la importància de comptar amb una robusta sanitat pública, universal i de qualitat, orientada a preservar el benestar de tota la ciutadania. Un sistema sanitari

gestionat per professionals i compromés a preservar els drets laborals del personal, que no accepta retallades en uns equipaments, humans i materials, indispensables per respondre a tot tipus d'emergències.

JOSÉ VICENTE GÓMEZ TARÍN,
RESPONSABLE D'ACCIÓ SINDICAL
D'INTERSINDICAL SALUT

La crisi del coronavirus reitera dramàticament la importància de comptar amb una robusta sanitat pública, universal i de qualitat, orientada a preservar el benestar de tota la ciutadania. Un sistema sanitari gestionat per professionals i compromés a preservar els drets laborals del personal, que no accepta retallades en uns equipaments, humans i materials, indis-

pneumònies atípiques, que a vegades cursaven d'una manera fatal, en comprometre l'intercanvi d'oxigen en els alvèols pulmonars.

En un primer moment es presentava com un problema ocasionat pels costums alimentaris d'un país remot. Però poc després, facilitada pels desplaçaments globals, l'amenaça se'ns va fer present com un fet ben pròxim. Se'ns intentava tranquil·litzar amb l'argument que només havia de preocupar-se la gent més major i qui patiria una patologia prèvia. Malauradament, a l'Estat espanyol hem comprovat la virulència amb què ens assota una pandèmia, que registra uns elevadíssims coeficients de morts en relació al total de la població.

No més retallades

Arran de la pandèmia, el govern espanyol va decretar l'estat d'alarma, una situació inaudita per a moltes generacions, que desconeixien una situació tan excepcional. La crisi del coronavirus posa de manifest la importància de comptar amb una bona sanitat, amb una adequada logística per a proveir tot el que es necessita, recursos humans suficients i preparats i una dotació adequada de materials vitals com són els respiradors que pal·lien les dificultats en l'intercanvi d'oxigen.

Al País Valencià, la pandèmia ha posat en marxa un desplegament econòmic i de recursos hu-

mans sense precedents, el que evidencia la importància de disposar d'un bon sistema sanitari que, com planteja Intersindical Valenciana, ha de ser públic.

Pel que fa als equips humans, hem anat sempre escassos, l'emergència sanitària ha deixat palesa la manca d'efectius en alguns serveis en la majoria dels hospitals públics valencians dels quals tenim constància.

Però el reforçament de les seues plantilles no pot relaxar-se quan se supere la crisi. L'experiència ens mostra, sense cap gènere de dubtes, que no són admissibles les retallades in-

població envellida amb l'augment inherent de processos crònics.

Més i millor sanitat pública

Aquesta realitat ens duu a plantejar-nos el tipus de sanitat que desitgem. El punt de vista des dels qual abordem la qüestió ens aportarà respostes diferents: si per al tractament d'una patologia banal el que prioritzem és sortejar una molesta llista d'espera, haurem d'adreçar-nos a l'atenció de la sanitat privada; en canvi, davant una necessitat greu volem ser atesos per un sistema que ens assegure un tractament acord amb l'evidència científica, el sistema públic és l'únic que ens donarà garanties plenes.

Les persones encarregades de gestionar els serveis públics, amb els diners de tota la població recaptats a través dels impostos, han de garantir un sistema sanitari que preserve el benestar de la ciutadania, sospesant els dispendis i les retallades per no desdibuixar l'objectiu d'una sanitat universal i de qualitat, un sistema que assegure que qualsevol persona, siga quin siga el seu nivell socioeconòmic, podrà disposar del millor tractament sanitari existent.

En la crisi sanitària que patim, comprovem que destacats personatges de la vida pública espanyola amb recursos econòmics han acudit al sistema sanitari públic. I quan superen els tractaments en aquests centres no es cansen d'agrair l'atenció rebuda. No obstant això, també hem vist membres

del govern espanyol adreçar-se a hospitals i clíniques privades, sense que haja transcendit l'atenció rebuda...

La crisi sanitària de la COVID-19 ha palesat que, a pesar de ser considerat com un dels millors del món, el nostre sistema públic de salut ha estat incapaç de dotar d'adequat i suficient material de protecció al personal sanitari. Tristament, l'Estat espanyol encapçala el rànquing mundial de treballadores i treballadors de la sanitat infectats en l'acompliment de les seues funcions. La seua professionalitat i entrega infatigable explica que la totalitat de les forces sindicals hàgem demanat el reconeixement del seu esforç i exigim millores sensibles en les retribucions i complements salarials, així com en les condicions de treball. Amb la salut, el bé més preat de l'ésser humà, no s'ha especular ni s'han d'escatimar esforços.

Necessitem una sanitat pública robusta, amb mitjans suficients per a arribar a cada racó del país, per molt recòndit que siga, per a atendre a qualsevol persona que ho necessite.

Amb aquest objectiu irrenunciable, cal garantir un finançament suficient, sense retallades ni priva-

La crisi posa de manifest la importància de comptar amb una bona sanitat, amb una adequada logística per a proveir tot el que es necessita

discriminades a una sanitat pública: ara mateix, totes i tots som pacients potencials o familiars de pacients.

Si volem ser atesos per un sistema que ens assegure un tractament coincident amb l'evidència científica, el sistema públic és l'únic que ens donarà garanties plenes

El sistema que volem

La sanitat està tan desigualment distribuïda a nivell mundial que, als països desenvolupats, suposa una despesa extraordinària tant en l'adquisició de noves cures, com en el maneig d'una

La crisi ha palesat que el nostre sistema públic de salut ha estat incapaç de dotar al personal sanitari d'un adequat i suficient material de protecció

titzacions que amenacen novament amb evidenciar les febleses del sistema sanitari.

La crisi ens encoratja més en la lluita per a aconseguir una de les grans conquestes de la nostra societat, un sistema sanitari amb recursos suficients, gestionat per professionals i compromés amb la millora de les condicions de treball i la remuneració de les persones que hi treballen.

La importància dels serveis públics en situacions d'emergència

Durant els darrers mesos, front el cataclisme amb què la crisi sanitària ha sacsejat les nostres vides, les treballadores i treballadors públics s'han alçat com la millor garantia dels drets inalienables de la ciutadania.

Tots els atacs que durant anys ha patit el personal públic s'han enlairat com una cortina de fum per a mostrar-nos unes persones que li han furat hores al rellotge per a jugar-se, si cal, la salut i la vida, enfundats en una generositat absoluta com a principal, de vegades l'únic, equip de protecció individual, per atendre les persones més vulnerables i entregar-se de ple al servei del poble.

Es per això que volem aprofitar aquest espai de comunicació per a convertir-lo en una àgora virtual, un espai de trobada al qual, per trencar el confinament, volem obrir finestres imaginàries que ens mostren les realitats laborals de persones que dediquen el seu treball a garantir els drets bàsics de la ciutadania.

Són eixes dones i homes que s'han arribat a la porta de casa per a portar el menjar o la compra a la gent gran, ens han desinfectat el carrer, ens han facilitat mascaretes a la parada de l'autobús o, fins i tot, s'han apropat a felicitar a la xiqueta de la veïna d'enfront pel seu aniversari.

Treball en benefici de la ciutadania

Voro fa 25 anys que és policia local a València. Mai s'havia enfrontat a una situació tan greu com la que vivim aquests dies. "Eixir al carrer i veure espais públics com la plaça de l'Ajuntament de València totalment deserts, produeix una sensació estranya. Sobretot durant les dates en què haurien d'estar plenes de gent, música i festa per les falles.

D'igual manera realitzar un control policial i començar a escoltar aplaudiments des de les finestres i balcons, reconforta i fins i tot arriba a emocionar."

Anna i Cristina són funcionàries de la Conselleria d'Economia. Des que va esclatar la crisi, amb l'increment d'ex-

Per damunt de la por, treballem perquè la ciutadania se'n beneficie. Ara no és temps per pensar en nosaltres: el que toca és ajudar

pedients que s'han de tramitar, el seu treball ha crescut de manera exponencial. "Per damunt de la por, treballem perquè la ciutadania se'n beneficie. Colze a colze amb els companys, l'administració i la ciutadania. Sense que les hores que faces de més repercutisquen en el teu salari. Però ara no és temps per pensar en nosaltres: el que toca és ajudar."

Victor, també funcionari de la mateixa administració, recorda que van començar a prendre consciència de la gravetat de la situació el 10 de març, el dia que la Generalitat va comunicar l'ajornament de les Falles i de les festes de la Magdalena. Reconeix que les funcions burocràtiques no estan en la primera línia de lluita contra la pandèmia, però que aniran agafant importància tal com avancen les mesures per a mitigar, dins d'allò possible, la crisi social i econòmica subsegüent a l'epidèmia i que amenaça de tindre un impacte diferent, però no menys greu, que la crisi sanitària. "Moltes companyes i companys, "motu proprio", han canviat d'activitat per a ajudar, en allò que fóra

possible els departaments més directament afectats per les conseqüències d'aquesta crisi. Tot el personal públic és conscient que ara no som conselleries, ara, més que mai, som Generalitat."

Poques mesures de protecció

Jorge, agent mediambiental, continua realitzant les seues funcions habituals des de la declaració de l'estat d'alarma: vigilàncies, mesuraments d'aigües, control de plagues... "Tret de la indicació d'anar una persona només per cotxe, a penes hem rebut material sanitari d'autoprotecció."

Una situació que també compareixen les persones que treballen en la Conselleria de Sanitat, segons ens conten. "Nul·la protecció per al personal administratiu ja que el gel higienizante

és només per a les visites. D'altra banda, quan hi ha algun cas de covid-19 confirmat entre el personal, la resposta que ens donen és que les netejadores netegen amb més deteniment la taula de la persona en qüestió, que la desinfecció estil CA90, no ho estableix cap

Tret de la indicació d'anar una persona només per cotxe, a penes hem rebut material sanitari d'autoprotecció

norma." A més, denuncien la situació de descontrol que es produeix amb la distribució diària de tasques.

La conclusió inevitable d'aquest passeig per la solidaritat no pot ser altra que reconèixer la professionalitat, el compromís i la fidelitat al seu poble i la seua gent d'unes treballadores i treballadors imprescindibles per al manteniment de l'estat del benestar. I no sols en situacions d'emergència, què també.

Després, quan passe la tempesta, en sobreviure al naufragi col·lectiu, caldrà fer un pensament sobre les lliçons apreses en aquests temps convulsos per a posar les bases d'un futur que volem, i pot ser, molt millor.

Per aconseguir-ho caldrà enfrontar amb valentia els canvis necessaris cap a una administració més digital, més àgil i més humana, capaç de garantir la prestació dels serveis públics que la societat valenciana del segle XXI reclama i es mereix.

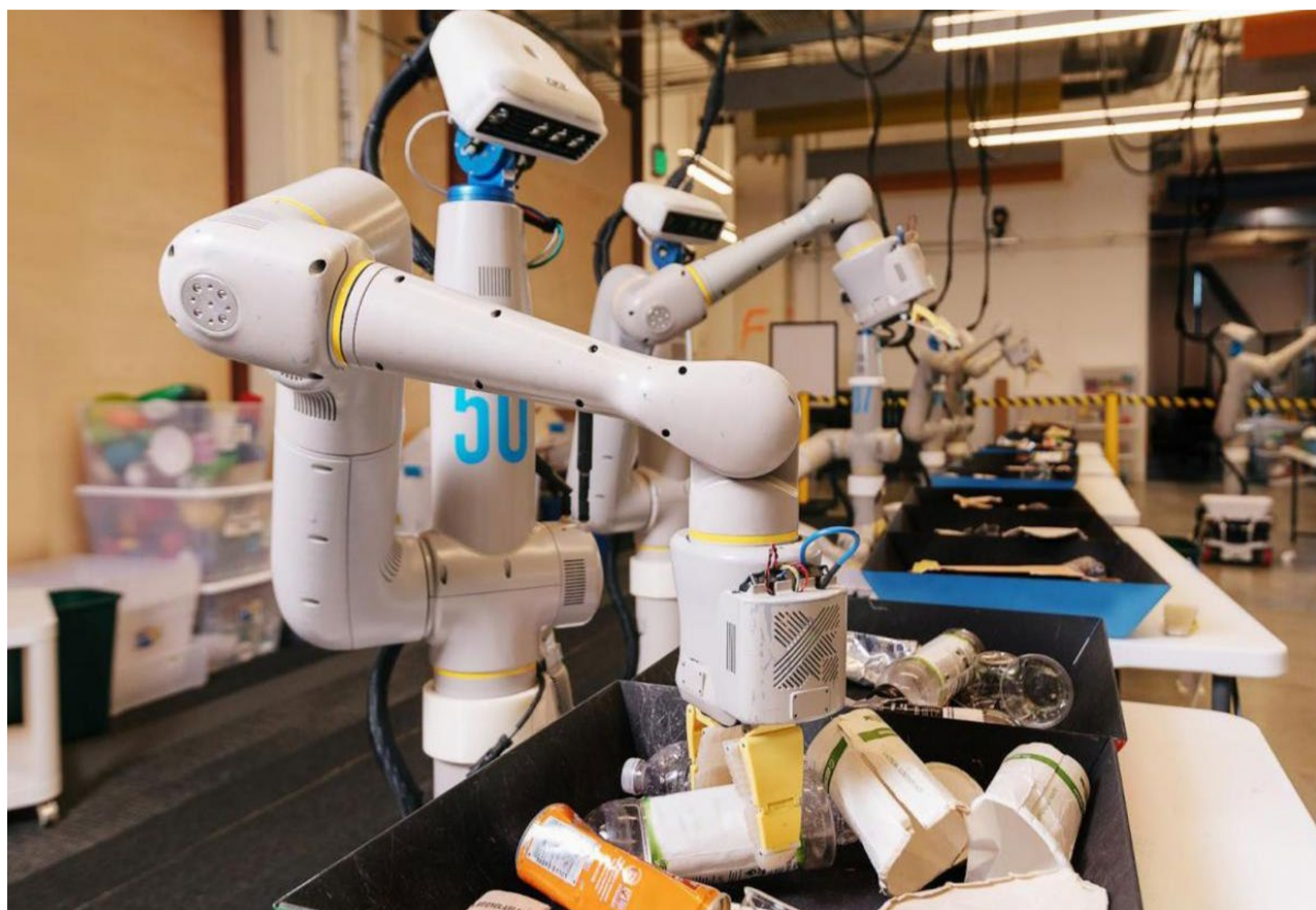

S'obri un nou escenari per la resolució del conflicte

El TJUE admet l'abús amb el personal interí

El 19 de març es va fer pública l'esperada sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) sobre l'adequació de la política de personal de les Administracions Públiques del conjunt de l'Estat en matèria de successió de nomenaments d'interinitat, a la Directiva Europea 1999/70 del Consell, sobre Treball de Duració Determinada. El Sindicat considera que la sentència dona la raó al personal interí, en el sentit que la concatenació de nomenaments d'interinitat és una pràctica

contrària al dret de la Unió Europea. No obstant això, deixa en mans dels tribunals estatals la transformació d'aquestes persones empleades públiques en indefinides, així com la concessió d'una indemnització "per sancionar els abusos derivats de la utilització de successius contractes". S'obri un nou escenari en què caldrà definir, mitjançant la mobilització o per la via judicial, la situació del personal interí actual i la fórmula més adient per acabar amb l'abús de les administracions públiques.

La globalització reforça la necessitat d'autoorganització de la classe treballadora

Treball, ocupació, formació i COVID-19

La crisi sanitària derivada de la COVID-19 evidencia la fragilitat d'aquest món globalitzat. El model econòmic actual, incapaç de donar resposta a la nova situació que s'ha generat, ha posat sobre

la taula les contradiccions que el sistema del lliure mercat havia imposat en l'ordre econòmic mundial. Caminem cap a un nou escenari en què caldrà canviar l'actual model de relacions laborals.

JUAN MIGUEL MUÑOZ

En un món globalitzat, els països no tenen les mateixes condicions per a implicar-se en els canvis econòmics i socials ni tampoc són idèntiques les condicions socials i laborals que gaudeixen les treballadores i els treballadors. En el procés de canvi que comença a dividir-se sorgeixen necessitats noves i, consegüentment, nous models de negoci, de professions i de relacions laborals. La globalització dels mercats està posant al descobert la inestabi-

litat i inseguretats en l'ocupació i permet predir que assistim al naixement d'un nou model econòmic, amb les seues diverses manifestacions, tindrà un impacte directe en l'ocupació i modelarà un model de treball diferent al que coneixem.

Tecnologia

En un món globalitzat, hi ha centres tecnològics que venen, compren i difonen en funció de la capacitat de les empreses d'incorporar la tecnologia global.

La producció està globalitzada, però les empreses multinacionals no ocupen tanta mà d'obra com pot semblar a primera vista. En la producció global, les treballadores i els treballadors que hi ha en les grans corporacions no supera els 70 milions, una força de treball que produeix un terç del valor de la producció mundial. Tanmateix, a les petites i les mitjanes empreses, que creen més ocupació, els manca sovint la capaci-

tat de competir en els mercats globalitzats amb les multinacionals.

La immensa majoria de la força de treball i de les empreses xicotetes i mitjanes no estan globalitzades però la dinàmica i el funcionament de les economies dels països desenvolupats depenen de la tecnologia. És una evidència amb conseqüències importants, perquè és la tecnologia una de les responsables de crear i destruir treball.

Noves tecnologies i mercat

La flexibilitat que permet la tecnologia imposa condicions que canvi-

El més important ja no serà la titulació oficial acadèmica sinó conèixer les qualificacions que reclama el mercat

constantment, entre elles l'avanç d'un procés d'individualització del treball i de la relació entre qui treballa i l'empresa.

La revolució industrial va desplaçar els llauradors dels camps i els artesans dels tallers i els va reconvertir en treballadores i treballadors assalariats de les empreses. Hi ha qui diu que va ser el mateix sistema capitalista el que va organitzar la classe obrera. Eixe mateix capitalisme impulsa ara un procés invers: desorganitza la classe treballadora en alterar radicalment les relacions laborals amb un nou model que comença a imposar-se amb treballs a temps parcial, temporals i autònoms. La major part dels contractes nous ja són temporals i la contractació indefinida només representa el 10%; hi ha vora 3,2 milions d'autònoms. És un error considerar que en aquest model hi haurà ocupacions amb contracte indefinit i a jornada completa —en la mateixa empresa o en l'administració—, amb una carrera professional previsible.

La informació

Informació i coneixement són ja unes variables decisives en la productivitat i en la competitivitat, perquè amb coneixements i tecnologia es genera capital. Aquest és un altre canvi fonamental. Quanta més informació i tecnologia tenen les empreses d'un país, millor es desenvolupen en un mercat globalitzat. La informació, el coneixement i la investigació, seran instruments per l'ocupació.

Nous tipus de treball

De manera progressiva, les noves ocupacions es caracteritzen per dos tipus de dedicacions: el treball es-

pecialitzat i el treball en general. El primer permet redefinir les capacitats de les treballadores i els treballadors i adaptar-se als canvis tecnològics. Ara mateix, els continguts que s'aprenen al si del sistema educatiu, queden desfasats en un temps molt curt. Ningú dubta ja que, al llarg de la seua vida qualsevol persona canviarà de treball o de professió un promig de quatre vegades. Això significa que eixa persona s'haurà de redefinir quatre vegades per no ser expulsada del mercat de treball qualificat.

Convé distingir entre el nivell d'educació i el de qualificacions professionals. En el món del treball que comença a configurar-se, prima més tot allò que ensenya l'empresa, que és justament el que eixa empresa necessita. Per tant, el més important ja no serà la titulació que atorga l'acadèmia, sinó la formació en capacitats generalistes, de cultura general, de conèixer les qualificacions que reclama el mercat, on cercar-les i com aprendre-les. El que implicaria una redefinició del sistema educatiu.

Pel que fa al treball bàsic, podrà coexistir —o ser eliminat— amb l'alternativa robòtica. L'empresa tindrà l'opció d'emprar persones o utilitzar màquines que fan les seues funcions. Encara que no tots podran ser eliminats, es tractarà d'una relació de cost i benefici.

Relacions laborals

La flexibilitat laboral incrementa la productivitat en termes econòmics i permet reciclar la força de treball de manera constant. Però això comporta problemes importants perquè un sistema de treball precari no origina productivitat. Un factor que depèn en gran manera del coneixement de l'empresa i dels seus processos.

Individualització del treball

La individualització creixent del treball i de la classe treballadora és de tan gran magnitud que amenaça amb una reducció preocupant de l'efectivitat de les relacions laborals i de les relacions entre sindicats i empreses. Aquest nou escenari planteja la necessitat que els treballadors i les treballadores intervinguen més activament en la seua autoorganització, en la seua representació en l'empresa i en la seua participació en les relacions productives.

Com es veu, el món actual està conformat per xarxes d'individus, un escenari social que s'estructura d'una altra manera a la tradicional. Tot i que es desconeix quina serà la destinació final del full de ruta que comença a emergir, no hi ha dubte que avancem cap a una societat amb un altre sistema de valors, ben diferent del que coneixem.

El capitalisme pretén desorganitzar la classe treballadora en alterar de manera radical el marc de les relacions laborals

Les petites i les mitjanes empreses creen més ocupació, però els manca sovint la capacitat de competir en els mercats globalitzats

XEMA SÁNCHEZ ALCÓN, GRUP DE
POLÍTIQUES SOCIALS INCLUSIVES

Nous espais de resistència per a la mobilització cultural

La insurrecció de la vulnerabilitat

La pandèmia de la COVID-19, que va començar com una emergència sanitària, ha donat pas a una crisi econòmica i social d'una magnitud colossal. Per activa i per passiva se sol recórrer a analitzar els seus efectes des d'una categoria d'anàlisi controvertida com suposa la l'anomenada "crisi de vulnerabilitat". Aquest text s'aproxima al concepte i al poder d'insurrecció que comporta aquesta condició.

Què entenem per vulnerabilitat? A qui afecta? La vulnerabilitat és una mera fragilitat o un concepte que implica força i poder? Quina funció pot tindre una organització de classe i assembleària en aquest nou escenari d'interdependències mútues?

La vulnerabilitat ha vingut per a quedar-se. Tanmateix, aquest escenari que pot semblar negatiu pot ser també una oportunitat per a originar noves lluites, noves formes de resistència en què les societats i les institucions es plantegen nous models, nous paradigmes i noves reivindicacions.

En *La insurrecció de la vulnerabilitat* (2019), Asun Pié Balaguer, una pedagoga crítica catalana, defensa que la vulnerabilitat és "un tipus de resistència possible que avantposa l'humà enfront del mercat".

La vulnerabilitat, doncs, no és només una qüestió personal que afecta la feblesa de les persones o dels col·lectius, sinó un nou concepte que converteix les qüestions personals en assumptes de la res pública, és a dir, de les institucions polítiques clàssiques i de les organitzacions socials.

La vulnerabilitat, entesa d'una manera restringida es refereix als col·lectius amb menys recursos que, com a conseqüència d'aquesta cri-

si, continuaran sent els més afectats —persones dependents, col·lectius precaritats, migrants, famílies sense recursos, persones amb prestacions mínimes...—, i als que caldrà destinar prioritàriament les ajudes socials amb subvencions públiques, ingressos mínims o prestacions extraordinàries. Perquè una crisi sense escuts socials violaria de manera flagrant els drets humans i socials més bàsics.

Unir i vertebrar vulnerabilitats

Però a més d'aquesta vulnerabilitat, la crisi sanitària també en planteja

una altra d'ampli espectre que afecta les vides de moltes persones, des d'autònoms i gent del món de la cul-

**Si som conscients
que la crisi ens roba,
la unió pot provocar
insurreccions,
maneres noves d'exigir
un patrimoni comú**

tura fins al precariat o els xicotets negocis, subjectes que pateixen situaci-

ons que no se solucionen només amb recursos i ajudes d'urgència, pegats que tapen una ferida però que no impedeixen que segueixca sagnant.

És precisament en aquests espais de crisi quan l'aparent fragilitat pot enfortir-se: si totes i tots som conscients que la crisi ens roba el que ens pertany, la unió de les nostres vulnerabilitats pot provocar insurreccions, maneres noves d'exigir un patrimoni comú, que no pot pertànyer només a uns pocs.

En aquest sentit, sempre seran benvingudes les lluites emergents per la renda bàsica incondicional i

universal o els models de gestió de serveis públics que tenen en compte els béns pro-comunals o els sistemes comunitaris de solidaritat de proximitat o els que practiquen l'ajuda mútua d'arrel llibertària, l'horizontaltat dels espais combatius i altres manifestacions transgressores.

Entre aquestes manifestacions hi ha zones de resistència —culturals, socials, econòmiques...— en molts barris, espais des d'on comencen a articular-se experiències col·laboratives i transversals, zones alliberades del capitalisme salvatge i el colonialisme cultural on la ciutadania, amb suport mutu, s'apodera i coopera en la gestió de projectes ja existents en els marges i que ara esdevenen focus de referència de mobilitzacions culturals. Les ciutadanes i els ciutadans implicats en aquestes iniciatives decideixen, per exemple, prescindir d'Amazon i deixen de consumir gèneres culturals mercantilitzats en benefici d'altres productes amb retorn social.

Perquè la solidaritat i la justícia social siguin l'únic horitzó possible, contribuir a visibilitzar aquestes fortaleses i implicar-se activament en les encara incipients manifestacions transversals de resistència, representa ja un repte inajornable. Una organització sindical de classe, assembleària, horitzontal i combativa està molt més preparada per a respondre a un ventall de reptes i emergències com aquestes, que visualitzen una nova normalitat.

JOSÉ GARCÍA POLO,
COORDINADORA EN DEFENSA DEL
SISTEMA PÚBLIC DE PENSIONS

Governe qui governe, les pensions i la sanitat es defensen

Perquè la sanitat i els geriàtrics deixen de ser un negoci

Les persones majors som un col·lectiu prescindible i una càrrega per a una societat més preocupada per les xifres econòmiques que pel benestar de la gent. Això, almenys, és el que es desprèn de les declaracions de personalitats com l'actual presidenta del Banc Central Europeu, Christine Lagarde, que fa no massa va assegurar que "vivim massa" i que "érem un risc per a l'economia". Amb la crisi del coronavirus ho hem tornat a percebre. Som el col·lectiu més vulnerable i el que més pateix la falta de mitjans del nostre sistema sanitari.

Les polítiques de retallades i de privatitzacions dels últims anys han provocat que la sanitat espanyola baixi fins al 28è lloc del món, pel

que fa al gast per habitant. Les conseqüències: llistes d'espera eternes i urgències desbordades. Ara, amb la pandèmia de la COVID-19, la situació s'ha agreujat. El personal sanitari —els únics que mantenen en peu el sistema— ha d'enfrontar-se

diàriament a dilemes morals per triar qui viu i qui no.

El fet és encara més dramàtic als geriàtrics. Com a exemple aborronador, el fet que la Unió Militar d'Emergències (UME) trobarà ancians morts en diverses residències

de tot l'estat, una situació que deixa en evidència un sistema que concebeix aquestes residències com un negoci i que els govens central i autonòmic han de revertir amb urgència. Només a Madrid, el 87% dels geriàtrics són de gestió priva-

da. I, tristament, no disposen dels mitjans necessaris per atendre com cal les persones majors.

La Coordinadora del defensa del Sistema Públic de Pensions reivindica un increment sensible de les inversions destinades a la Sanitat i la Salut Pública, que es revertisquen les processos de privatitzacions de les residències per a majors i que se n'augmenten les places. També cal simplificar i accelerar i els tràmits per a accedir a la dependència, garantir la gratuïtat dels bens sanitaris i una legislació que protegisca els drets humans de les persones grans.

El sistema públic és l'únic que pot garantir el bé comú per davant dels interessos privats. Per això, animem a mantindre viva la mobilització, al carrer, al balcó o a les xarxes, per lluitar contra el desmantellament de l'estat del benestar. Governe qui governe, les pensions i la sanitat es defensen.

ENTREVISTA

Vicent Cucarella, economista i síndic major de comptes

“Calen menys hores de treball assalariat i menys consum superflu”

Arran la crisi de la COVID-19, l'especialista en temes de finançament autonòmic i des de 2016 màxim responsable de la Sindicatura de Comptes del País Valencià està convençut que per a evitar el col·lapse social i climàtic cal frenar la màquina, “abandonar la dinàmica imposada per un sistema que necessita

créixer permanentment, que s'endeuta per a seguir creixent, que necessita créixer per a tornar el deute”. Vicent Cucarella Tormo (Alzira, Ribera Alta, 1967) segueix l'obligat confinament amb la seua família a Massanassa (Horta sud), des d'on teletreballa i atén aquesta entrevista.

RAFA MIRALLES

La pèrdua de les relacions cara a cara com a conseqüència del teletreball, amenaça de provocar un retrocés social?

No observe cap retrocés, sinó un canvi interessant en el tipus de relacions i en els canals d'aquestes relacions. Molta gent està experimentant el teletreball per primera vegada i en les pitjors condicions possibles: de manera precipitada, sense planificació prèvia ni dotacions adequades, amb les famílies al complet i amb les preocupacions d'una emergència sanitària. De segur que en unes altres condicions més favorables, l'experiència del teletreball seria millor. Aquest experiment forçat ens pot servir de lliçó per a valorar quines tasques poden seguir fent-se a distància, quines altres necessiten una adaptació millor planificada i en quines activitats no resulta viable sense altres canvis més radicals.

Sense entrar en la qüestió sanitària, quins altres aspectes es poden ressaltar de la crisi actual?

En moltes ocasions he cridat l'atenció sobre la impossibilitat actual de mantindre un creixement econòmic permanent del 3%, que implicaria duplicar la producció i el consum aproximadament cada 25 anys. Hi ha qui això no vol veure-ho, però durant aquestes setmanes hem comprovat de manera dramàtica el significat de créixer de manera exponencial. Ho hem viscut en la quantitat de persones contagiades i en el número de morts. Confie que la crisi sanitària ajude a valorar la importància d'actuar a temps per a aturar els creixements exponencials.

Què hem d'aprendre?

Una cosa important i aplicable a la crisi mediambiental és que sols canviant de manera dràstica el nostre estil de vida i eliminant la pretensió d'augmentar la producció de manera permanent podem frenar un creixement exponencial. En el cas del coronavirus, aquest canvi ha sigut tancant-nos a casa; però en el cas de la crisi climàtica haurà de ser modificant la nostra manera de viure. Tant els governs com els ciutadans ens hem imposat una prioritat que servirà per a modificar el rumb d'una pandèmia. ¿Per què no tenim eixa mateixa determinació per a resoldre

la crisi climàtica, que no sols provoca multitud de morts, sinó que condemna les generacions futures?

Aquests dies s'ha parlat del col·lapse sanitari, perquè calien més recursos dels existents. Creu que hi ha també el perill d'un col·lapse social i climàtic?

El canvi tan ràpid en els ecosistemes està provocant la impossibilitat d'adaptació de moltes espècies, ja s'afirma que estem patint la sisenà extinció massiva d'éssers vius. Duguem anys advertint sobre eixos problemes, però sense prendre les mesures necessàries. Hem d'actuar ja i de manera contundent, perquè després serà tard. Hi ha també un altre col·lapse social que es veu vindre, relacionat amb el consum energètic o amb l'ús de minerals escassos. O frenem ja la màquina i canviem els nostres objectius socials i econòmics, o prompte col·lapsarà el funcionament de la societat.

Des que va començar aquesta crisi, s'ha replantejat la seua manera de viure?

El que he fet és reafirmar-me en ella. Fa anys que sóc molt conscient d'aquests aspectes i que vaig adaptar la manera de viure en coherència amb la meua preocupació mediambiental i les meues prioritats personals: disposar de temps per a la família; efectuar els desplaçaments habituals a peu, en bicicleta o en transport públic; evitar els vols i sols efectuar els imprescindibles per obligació professional; evitar la col·laboració veïnal; divulgar aquests assumptes; fomentar l'ús de productes de proximitat; reduir, reparar, reutilitzar...

La impossibilitat actual de mantindre un creixement econòmic del 3% implicaria duplicar la producció i el consum cada 25 anys

Aquesta crisi em reafirma en aquestes prioritats i m'anima a insistir en la necessitat de canviar el paradigma social i econòmic imperant.

A més de les modificacions en les rutines quotidianes imposades pel confinament, quins hàbits de vida nous hauriem de plantejar-nos?

Hem d'abandonar la dinàmica imposada per un sistema que necessita créixer permanentment, que s'endeuta per a seguir creixent i que necessita créixer per a tornar el deute. Un sistema que s'ajuda d'una publicitat que provoca la insatisfacció permanent del ciutadà per a que tots seguïsquen tirant del carro amb la pretensió d'aconseguir unes suposades necessitats: cotxes més potents, cases més grans, viatges més lluny... Cal ser més crític amb aquesta dinàmica, evitar l'objectiu del creixement del PIB en societats ja desenvolupades com la nostra i començar a prestar més atenció a una millor distribució dels ingressos i del treball.

Ho veu factible?

Es pot ser feliç i gaudir de benestar amb molt menys del que ara desitgem. Menys necessitats impliquen un menor consum, i açò implica menys temps dedicat a la producció i al treball. I ací entra de ple el debat sobre la necessitat del repartiment del treball: menys hores cadascú, però tots ocupats.

Cal canviar el full de ruta?

Sí, hem d'abordar l'eixida d'aquesta crisi amb uns objectius diferents. Propose una societat amb un menor pes del treball remunerat, perquè no calen tants objectes ni serveis, una societat que avance cap a una concepció de l'economia més social, solidària, local i col·laborativa, on es repartisca millor el treball i els seus fruits. En definitiva, menys hores de treball assalariat i menys consum superflu per a evitar el col·lapse social i climàtic.

El deficient finançament valencià, que vostè coneix bé, també té a veure amb aquesta crisi?

No té a veure amb l'origen, però nosaltres patim un sistema de finançament que ens perjudica en els ingressos i això pot afectar a la lluita contra la pandèmia i a superar les conseqüències futures. Aquesta és només una de les conseqüències que patim les valencianes i valencians per aquest sistema de finançament. Dit això, en general, els governs autonòmics, que són més propers al ciutadà, han resultat més eficients en la gestió de la crisi, malgrat uns problemes pressupostaris que han sigut compensats per la professionalitat del personal sanitari.

La pèrdua de llocs de treball com a conseqüència de la crisi és imparable, però costa imaginar una societat amb tantes persones sense ocupació. Veu llum al final d'aquest túnel?

Sí que la veig, i no sols ara, ja fa anys que vinc parlant en els mateixos termes. Ho veig d'igual manera que el canvi radical que hem fet davant de la crisi sanitària.

Què vol dir?

En societats tan desenvolupades com les nostres, renunciar a determinats béns i serveis no implica deixar de ser feliços. Més bé pot ocórrer tot el contrari: augmentarem la felicitat col·lectiva, reduïrem la contaminació, millorarem en salut física i psíquica i protegirem un benestar adequat també per a les generacions futures.

Això té a veure amb el canvi de model econòmic pel qual aposta en el seu últim llibre.

Efectivament, és molt important no cometre l'error de voler tornar a la mateixa dinàmica que dúiem abans de la crisi sanitària. Cal aprofitar aquesta situació per a eixir com a societat en una altra direcció, canviar de perspectiva i avançar de manera ordenada i col·lectiva cap a una economia al servei de les persones i respectuosa amb el seu entorn; enfocar la societat cap a la cerca d'un nivell de vida suficient per a tots però no excessiu per a ningú, amb benestar sense creixement i recolzament mutu.

Hi haurà sectors productius que n'eixiran perjudicats.

Seria convenient no cometre l'error de gastar diners públics rescatant

Sols canviant el nostre estil de vida i la pretensió d'augmentar la producció podem frenar un creixement exponencial

determinats sectors que han d'anar minvant des de la perspectiva de la necessària transició cap a una societat més sostenible. Per exemple, s'ha de començar ja a reduir l'automòbil o el transport turístic i comercial de llarga distància. Caldrà rescatar i ajudar les persones vinculades a eixos sectors, però no als sectors en sí.

Els indicadors macroeconòmics actuals reflecteixen la qualitat de vida de les persones i la situació del planeta?

No, evidentment no. El principal indicador macroeconòmic és el PIB, que resulta insuficient per a mesurar el benestar econòmic i social d'un país perquè no fa distincions entre si les rendes es concentren en unes poques persones o es reparteixen entre tota la població. El PIB tampoc té en compte les externalitats mediambientals, socials o psicològiques provocades pel procés productiu, ni analitza si hi ha activitats destructores del benestar. Dins del PIB se suma igualment la producció d'aliments i ferramentes com la d'armes o productes químics contaminants, amb efectes sobre el benestar molt diferents. És més, hi ha moltes activitats perjudicials per a la humanitat que estan incloses en el PIB, mentre que hi ha altres activitats clau per a la convivència que no es tenen en compte en el PIB com ara l'atenció domèstica a la família o el voluntariat.

N'hi ha d'altres indicadors més fiables?

En l'actualitat s'estudien altres referències amb indicadors socials del benestar humà, no sols la riquesa material, així com índexs que incorporen l'efecte negatiu de l'activitat econòmica sobre el medi ambient i tenen en compte la contaminació o el consum dels recursos naturals del planeta.

Què ens diuen eixos indicadors alternatius?

En les economies pobres, l'evolució dels índexs està molt relacionada amb el PIB per capita, però es reduïx la relació quan les economies ja són riques. És a dir, per als pobres un increment de riquesa els suposa un notable increment en el desenvolupament humà, en el benestar. Per contra, els rics ja no augmenten el benestar de manera substancial ni amb importants increments del PIB per capita. L'evolució de tots aquests indicadors s'ha estancat o fins i tot ha disminuït en algunes societats industrials des dels anys setanta del segle passat. Este comportament dels índexs revela que estes societats han sobrepassat el nivell a partir del qual el creixement econòmic ja no es relaciona de manera directa amb un augment de la qualitat de vida col·lectiva.

Vicent Cucarella

És coneguda la seua aposta per decreixer. No creu que “decreixement” és un terme poc afortunat que costa d’acceptar?

Potser el terme no desperta passió, i això és així perquè la majoria de la població encara assimila creixement a benestar, però això no és cert en les societats ja desenvolupades.

En quin sentit?

Decreixement és un terme trencador que ataca la base del sistema actual, és una denominació que ens avisa que “ens hem passat”. El creixement és bo fins arribar a un punt, però ja no ho

Cal decreixer en tot? Hi haurà sectors que podran mantindre la seua dimensió o fins i tot potenciar-la?

Quan es parla de decreixement es fa referència a una visió global. Hi ha països que encara tenen marge per a seguir creixent en termes econòmics, millorant el seu benestar i mantenint el seu respecte al medi ambient. El mateix passa amb alguns àmbits productius, ja que en una societat més preocupada pel benestar de les persones que per la producció, hi haurà sectors que augmentaran la seua presència, encara que molts altres hauran de minvar.

S’atreveix a quantificar el temps necessari per a substituir el model actual per un altre més sostenible?

L’experiència amb el coronavirus m’ha demostrat que es poden fer canvis radicals si la decisió es pren des de dalt i s’explica. En pocs dies hem transformat completament les nostres vides i ho hem fet entre tots.

Per on comencem?

Ara hauria de ser el moment de prendre decisions, d’espantar cap a un canvi de sistema. I abans que m’ho pregunte, sóc conscient que això no serà fàcil que ocorregui per la pressió de determinats poders econòmics, però durant aquestes setmanes ha quedat demostrat que quan es vol es

pot, per complicada que siga la mesura, la ciutadania ho respecta si se li expliquen bé els motius.

Caldrà demanar més sacrificis a la gent?

L’objectiu és que ningú patisca. Si la transició és ordenada i planificada, la disminució en l’ús d’alguns béns i serveis es veurà compensada per l’increment de satisfacció en altres relacions socials i en altres aspectes vitals. Es vulga o no, el decreixement s’ha de produir, de manera ordenada o desordenada. Pitjor serà si no es realitza de manera planificada, ja que

Des de la perspectiva de la transició cap a una societat més sostenible, convé no gastar diners públics rescatant determinats sectors

es provocarien enormes diferències entre classes.

Tot el món no haurà de decreixer de la mateixa manera...

L’objectiu d’una societat més sostenible, solidària i equitativa serà assegurar la satisfacció de les necessitats humanes fonamentals, sense

perdre de vista l’objectiu de reducció del consum de recursos naturals i energètics.

Però no és idèntic el patiment per la pèrdua de la salut que per la pèrdua d’un viatge de plaer.

Per això hem de prioritzar la satisfacció de les necessitats fonamentals. En un escenari de decreixement ordenat, la distribució de l’ocupació haurà de tindre en compte que no totes les treballadores i treballadors parteixen de la mateixa situació.

Llavors cal replantejar-se què entenem per benestar?

Hem de redefinir l’escala de preferències personals i col·lectives per a no reduir el benestar. Treballar menys hores no ha de suposar una rebaixa en el nivell de vida, ans al contrari, ha de poder millorar-lo perquè permet dedicar més temps a les activitats personals que omplinen de vida l’existència en l’àmbit personal, social, familiar i domèstic.

Les resistències que hi posaran alguns seran brutals.

No negue que tot això requereix adaptació i que hi haurà tensions durant la transició, però col·lectivament resultarà menys traumàtic que els efectes que pot provocar un atur massiu.

Versió íntegra de l’entrevista a:

https://intersindical.org/pensades/article/per_a_evitar_el_collapso_social_i_climatic_cal_menys_hores_de_treball_assalariat_i_menys_consum_superflu

En les pàgines del seu últim treball, *Economia per a un futur sostenible*, Cucarella exposa amb un discurs clar i entenedor el que pensa sobre temes candents com l’ecologia, la sostenibilitat energètica, el consum responsable o el repartiment del treball.

Cal aprofitar per a canviar de perspectiva i avançar cap a una economia al servei de les persones i respectuosa amb entorn

és quan passem de cert nivell, perquè proporcionalment augmenten més ràpidament els factors desfavorables que els favorables. La percepció del decreixement canviarà quan la societat s’adone que s’està molt millor amb un nivell inferior de consum, de producció, de desplaçaments, de competitivitat, d’estrés...

Foto / Celia Hernández i Salvador Fenoll

Les cures, un treball reivindicat pel moviment feminista

El valor de cuidar

En un intent d'extraure alguna cosa positiva del moment excepcional que vivim, podem dir que està sent un aprenentatge continu. Aprenem a llavar-nos les mans correctament, a posar-nos i traure'ns una màscara i uns guants, a calcular a ull els dos metres de distància a la cua de la botiga. Aprenem conceptes científics i militars, laborals i administratius. Aprenem a mantindre les distàncies, a no abraçar-nos. Aprenem, en definitiva, a ser conscients de la nostra vulnerabilitat tant individual com col·lectiva.

Entre tots aquests aprenentatges forçats, en destacarem un: n'hi ha qui ha après (ara!) que cuidar (tant dins com fora de casa) és digne de ser valorat. I eixe "qui" també és tant individual com col·lectiu: moltes persones, majoritàriament homes, estan comprovant de primera mà que necessitem assistència mèdica, suport social... i que la casa no es neteja sola. I els mitjans de comunicació ho expliquen amb profusió. Sembla, doncs, que l'opinió pública ja sap per fi que cuidar és una tasca bàsica en l'existència de la humanitat. Com si l'opinió pública fora un ens abstracte allunyat de la vida diària, i no el conjunt de la ciutadania. Com si la majoria de les persones humanes no ho sapigueren ja pel fet de ser persones compromeses amb la igualtat.

Ací està el moll de l'os: allò que és evident per a tanta gent —quasi totes les dones i un grup important d'homes— resulta que no ha sigut notícia fins que ha aparegut una pandèmia mundial que ens ha obligat al confinament entre quatre parets durant una temporada.

Des de sempre, el moviment feminista ha reivindicat les cures. Per què? El motiu és ben clar: la "feina" de cuidar ha estat durant segles dipositada com una llosa damunt de les esquenes de les dones i, en tant que

Cuidar d'altres persones com a ofici és també fonamentalment cosa de dones. Per això copem els serveis públics i privats de les cures

"feina" de dones, ha estat invisibilitzada, frivoltzada i menystinguda, com tot allò que hem fet bàsicament. Cuidar de les persones amb qui habitem i del lloc on vivim és una tasca que no està reconeguda com a tal; una prova ben evident d'açò és que no està remunerada quan la realitzem nosaltres mateixes, i està insuficientment remunerada quan ens la fan altres (que també són dones).

I, per altra banda, cuidar d'altres persones com a ofici és també fonamentalment cosa de dones. Per això copem els serveis públics i privats de les cures: 70% de sanitàries, de farmacèutiques i de docents, 89% de treballadores socials, 93% de professionals de la neteja...

Capitalisme i patriarcat

El sistema econòmic (necessàriament masculista), però, va per una altra via. Per veure la magnitud del menyspreu, res millor que posar-li preu a les feines domèstiques. L'estudi més exhaustiu va ser publicat en desembre de 2019 —sense repercussió mediàtica, per cert—, però està fet amb dades de l'Institut Nacional de Estadística (INE) del 2010, que eren les últimes actualitzades. Sembla que qui elabora estadístiques sobre el tema no té massa interès en posar-se al dia. L'autora, Marta Domínguez Folgueras, agafa el número d'hores que s'hi dediquen (tant d'homes com de dones: un total de 52.703.584.672 a l'any) i les multiplica per 8,09, que són els euros que es paguen de mitjana per una hora a una netejadora externa. La xifra resultant és d'infart: 426.372.000.000 d'euros. És a dir, més de vora el 41% del Producte Interior Brut (PIB) de tot l'Estat espanyol. D'aquestes hores, el 64% són

realitzades per dones, el que representaria un percentatge del PIB igual al generat per tota la indústria, que és lleugerament superior al 20%. En altres paraules, el treball no remunerat i invisible de milions de dones equivaldria al que produeix el sector secundari: fàbriques, tallers i factories. El sistema capitalista i patriarcal quedaria de potes enlaire.

A açò hem d'afegir que, amb moltes dificultats, les dones fa dècades que ens hem incorporat al món laboral remunerat, amb una majoria d'ocupacions derivades de la càrrega de les cures: un sòl enganxós que ens dificulta avançar professionalment. En 1911, Charlotte Perkins Gilman denunciava que "la majoria de dones es passen tota la vida, com innumerable generacions han fet, atenent continuament i exclusivament els afers familiars". Més de cent anys després, eixa observació s'ha de canviar perquè

No només les persones hem de prendre els carrers de nou: les cures també han de ser públiques, visibles, dignificades i reconegudes

ja no ho fem de manera exclusiva en haver de compaginar feina fora i dins de casa. És el que anomenem dobles (i fins i tot, triples) jornades.

Quan l'activitat professional són les cures de dins de casa, la triada formada pel capitalisme, el patriarcat i el colonialisme és implacable: drets laborals irrisoris, condicions de vida penoses i nul reconeixement social. I quan parlem de les cures de fora de

casa, veiem que són el primer lloc on els governs de dreta han aplicat retallades amb l'excusa de la "crisi" del 2008. Com que les dones estem acostumades a treballar de bades, doncs poc ho anàvem a notar.

Els homes, també

Afortunadament, algunes coses estan millorant, això sí, a colp de reivindicació feminista imparabile i sovint imperceptible. Els homes s'estan incorporant a les feines de cuidar: el que era impensable fa només cinquanta anys està passant, gràcies a la feina ingent de mares i iaies feministes —algunes ho són fins i tot sense aplicar-se el terme—, que han educat els xiquets en igualtat, i de dones feministes que conviuen amb homes i que no es resignen al paper tradicional. Allò personal és polític: la revolució feminista comença en casa... i continua necessàriament al carrer, on els darrers anys el moviment s'ha fet encara més fort.

Si alguna cosa hem d'aprendre de tot açò és que cal posar el sosteniment de la vida en el centre, perquè ens hi va precisament això: la vida. El que el feminisme porta segles reivindicant ha de copar l'agenda política i social perquè puguem (re)construir un món més just i digne per totes les persones que l'habituen. El gran repte és persistir en què s'obliguen definitivament les finestres de les cases perquè tot el que allí passa no quede amagat quan el confinament acabe. Perquè acabarà, i haurem fracassat si tot continua igual que abans. No només les persones hem de prendre els carrers de nou: les cures també han de ser públiques, visibles, dignificades i reconegudes.

Una nova oportunitat per reforçar el servei públic educatiu

Repensar l'educació en temps de coronavirus

Són molts els dubtes sobre l'educació que la situació de confinament ha generat entre la comunitat educativa i, en general, en la societat. També hi ha inquietud sobre les conseqüències educatives que tindrà la greu crisi econòmica que ha generat la pandèmia. STEPV ha donat respostes a totes aquestes qüestions i exigeix el blindatge i la millora dels serveis públics, que s'han demostrat essencials i necessaris com mai.

Són molts els dubtes sobre l'educació que la situació de confinament ha generat entre la comunitat educativa i, en general, en la societat. També hi ha inquietud sobre les conseqüències educatives que tindrà la greu crisi econòmica que ha generat la pandèmia. STEPV ha donat respostes a totes aquestes qüestions i exigeix el blindatge i la millora dels serveis públics, que s'han demostrat essencials i necessaris com mai.

El sistema educatiu ha hagut de fer front a un repte inèdit durant la crisi del coronavirus: l'adaptació de la docència presencial a la telemàtica. Això ha afectat al professorat, a les famílies i al conjunt del nostre alumnat. Les treballadores i els treballadors de l'ensenyament han fet un esforç d'adaptació a la nova realitat del confinament, i no ha estat gens fàcil. En el sector educatiu no s'ha hagut de fer front a la posada en risc de la pròpia salut, com ha passat en altres àmbits essencials com la sanitat, l'alimentació, la neteja, l'atenció a persones dependents, etc., fet que ha merescut tot el nostre reconeixement, suport i aplaudiment

per la dedicació i posada en risc en aquests moments tan difícils.

Una altra conseqüència ha estat l'aplicació dels ERTOS en el personal dels menjadors i de neteja en els centres educatius, de gestió privada, que s'ha evidenciat deficitària i que ha deixat als peus dels cavalls la classe treballadora.

Pel que fa a la gestió de l'administració educativa, ha tingut llums i ombres. La Conselleria d'Educació va tardar en adonar-se que calia tancar completament els centres educatius

El sistema educatiu ha hagut de fer front a un repte inèdit durant la crisi del coronavirus: l'adaptació de la docència presencial a la telemàtica

i evitar la presència de professorat, equips directius i personal d'administracions i serveis i va mantindre unes instruccions que requerien la presència de determinat personal durant la primera setmana de confinament,

de manera innecessària i exposant aquest personal al contagi. Per contra, ha fet esforços per garantir que l'alumnat més necessitat de recursos tinga garantida l'alimentació que cobreixen els menjadors escolars i una dotació de tauletes digitals per poder continuar treballant telemàticament.

Oposicions i professorat interí

Quant al Ministeri d'Educació, simplement ha tingut en compte els sindicats per tractar en una mesa de negociació una modificació del Reial Decret pel qual es convoquen els procediments selectius per tal de poder convocar oposicions massives en 2021, just el dia següent de la sentència europea (19 de març) que declara aquest procediment d'oposicions com a insuficient per sancionar la situació en frau de llei en què es troba el personal interí per l'abús a la temporalitat a què està sotmès. Cap reflexió al voltant d'aquesta situació, cap sensibilitat cap al personal funcionari interí que, o bé s'està jugant la seua pròpia salut en els serveis sanitaris o bé està reinventant-se a casa per atendre el seu alumnat, com és

el cas en educació. El Ministeri manté que tot el personal interí, sí o sí, ha de passar per les oposicions, com si aquesta crisi no posara en valor la professionalitat i la vàlua del conjunt del personal interí. Com podem explicar que ara han de demostrar en una sèrie d'exàmens que són bons professionals quan la pròpia vida els ha posat en una situació extrema en què ja ho han demostrat sobradament? Resposta: no hi haurà cap gest cap aquest personal i les oposicions continuen en les mateixes condicions, tot i que puga posar en risc la continuïtat en el treball d'aquest personal. Una resposta decebedora i lamentable que ens obliga a prosseguir la mobilització.

Teledeures i avaluacions

Un tema que encara protagonitza el debat educatiu és el treball que cal dur a terme durant el confinament i l'avaluació final de l'alumnat en aquesta situació. Sobre les tasques a dur a terme, hi ha bastant consens entre la comunitat educativa: no s'ha d'avançar amb nous continguts, ja que no tot el món està en igualtat de condicions des de casa per dur a terme amb èxit aquestes tasques, perquè hi ha una important bretxa digital i perquè les famílies que continuen treballant (telemàticament o bé en serveis essencials) no poden dedicar tot el temps requerit al suport i seguiment als seus fills i filles. El treball telemàtic s'ha de centrar en repassar i reforçar aspectes ja apresos en els dos primers trimestres del curs. I, molt important, en el suport afectiu a l'alumnat en una situació tan dura per infants i adolescents. També cal treballar sobre pautes que fomenten actituds i valors positius.

Sobre l'avaluació final també s'ha generat debat. És evident que no es pot avaluar de la mateixa manera en un context presencial que en un altre telemàtic, on la bretxa digital es fa evident. Per això l'avaluació continua és la clau i els equips educatius han de

tindre en compte també la situació de cada estudiant a l'hora d'avaluar-lo en el tercer trimestre no presencial del curs, corregint qualsevol situació de desavantatge que genere la bretxa digital o qualsevol altra circumstància que no es produeix en la docència presencial.

Una oportunitat per reflexionar

Com cal encarar el curs que ve en cas que tornen les classes presencials? La crisi generada per la COVID-19 ens ha de fer reflexionar sobre què i com ensenyem. Això implica reformular en profunditat els actuals currículums, quasi impossibles d'aplicar en l'ensenyament presencial, però també sobre les condicions laborals del professorat, que determinen en gran part la qualitat de la docència. Ara, encara més, es presenta una nova oportunitat per reduir les ràtios d'alumnes per aula, l'horari lectiu del professorat, situat encara en els paràmetres anteriors a les retallades de 2012, i l'ampliació de les plantilles docents. Sense aquestes mesures l'atenció específica i especial que reclama l'alumnat es veurà seriosament compromesa en el pròxim curs.

La crisi econòmica sense precedents que acompanya la crisi sanitària, ha palesat aquests dies la funció estratègica que representen els serveis

La crisi econòmica que acompanya la crisi sanitària, ha palesat la funció estratègica que representen els serveis públics, també l'educació

públics, especialment la sanitat, que són la garantia que la nostra societat tirarà endavant. Cal reactivar de manera decidida la inversió en els béns comuns, i blindar i millorar els serveis públics, també l'educació.

STM-FORD

Memòria històrica i ensenyaments per a la lluita contra el coronavirus en Ford Almussafes

Seguretat en el treball i unitat contra la pandèmia

En la dècada dels anys 60 del segle XX, moltes persones van haver de fugir de la Dictadura franquista en busca d'un futur millor. En molts casos, qui emigrava deixava fills a cura de familiars.

Jo mateix vaig ser criat pels meus iaios en un llogaret de la Galícia profunda, una infància que em va deixar gravats els principis i valors que, com a ciutadà, treballador i sindicalista encara reivindique.

PACO GONZÁLEZ
COMITÉ D'EMPRESA
DE FORD-VALÈNCIA,
PORTAVEU DE L'STM

Que t'eduquen unes persones que van combatre contra un genocida i que, per això, pel fet de ser "rojos", van patir repressió, presó, camps de concentració, assassinats de germans i familiars... és una cosa que et marca a sang i foc. Jo em sent especialment orgullós dels meus orígens. En la meua infància, vaig aprendre el que significa la solidaritat, la justícia social, la prevalença d'allò col·lectiu per davant de l'individualisme i el respecte dels compromisos adquirits. Mai no ho he oblidat.

Quan el 1988, amb només 22 anys, m'incorpore a la plantilla de Ford, a Almussafes, m'afilie a unes combatives Comissions Obreres, en les quals inicié una militància sin-

El 1988, amb 22 anys m'incorpore a Ford Almussafes, m'afilie a unes combatives Comissions Obreres i inicié una militància sindical activa

dical activa. En Ford he conegut des d'aleshores dirigents sindicals, ja històrics, que em van marcar ideològicament i personalment, persones que em van ensenyar que cap victòria és total ni per sempre i que com més difícil ens ho posen, major ha de ser la nostra resistència, el nostre compromís i determinació.

Aprendre de la decepció

Amb aquests companys i companyes de viatge, després de la inviolació claudicant del meu sindicat, amb idèntics posicionaments que l'altra organització majoritària, el 1997 cofundem la Plataforma Unitària de Treballadors (PUT), que després esdevindrà el Sindicat de Treballadores i Treballadors del Metall (STM), confederat en la Intersindical.

En tot aquest temps he viscut in comptables situacions, i la gent de l'STM sempre hem intentat aprendre-hi: negociacions de convenis interminables, vagues, manifestacions, tancaments, assemblees multitudinàries, talls de carreteres, un tancament de planta, negociacions d'ERTOs i d'EROs...

He viscut moments en els quals formava part d'una majoria sindical combativa, i amb la que vam obtenir les més importants conquestes —gratificacions, reduccions de jornada, més vacances...—, i altres, els

últims 17 anys, en els quals s'ha imposat el pactisme. Una submissió que ha estat possible per la desmobilització de la plantilla i el silenciament imposat, amb tots els mitjans, a veus discrepant com la nostra.

De tot això també és possible extraure ensenyaments. Ara n'identifiquem tres principals. El primer, que la patronal —el sistema capitalista— mai no en té prou, sempre vol més beneficis. El segon, que les nostres victòries —totes les de la classe obrera— no ho són per sempre: o defenses els teus drets i conquestes o el sistema te'ls arrabassarà. I la tercera, que només amb la unitat i des de posicions sindicals fermes, les treballadores i els treballadors podem resistir i fins i tot doblegar la força de la patronal.

Almussafes, planta de referència

Ford Almussafes acumula sis anys de beneficis rècord, fabrica cinc vehicles diferents amb desenes de versions diferents i hem aconseguit ser la planta de referència de la companyia a Europa, una de les millors del sector a nivell global. Aquests èxits són responsabilitat dels milers de dones i homes que cada dia hem fet que la producció avance, amb uns nivells de qualitat i quantitat modèlics per a la resta de plantes.

No obstant això, l'avarícia de l'empresa —amb la disposició permanent

a pactar per part del sindicalisme acomodat— ens ha portat a acumular quatre ERTOS en els últims 15 mesos. Des de 2010 hem patit retallades salarials i laborals: tancament de menjadors, contractacions sis graus per davall del conveni, retallada en plusos i ajudes, congelacions retributives...

La 'bomba' COVID-19

Als dubtes i incerteses en tot el sector de l'automoció, se li ha sumat ara la bomba per a la salut i vida, social, econòmica que representa la pandèmia. Certament, la situació que ara es viu a Ford Almussafes no té parangó. L'STM no ha entès l'acord de l'ERTO, "per força major" signat per UGT i CCOO, amb el qual l'empresa s'estalvia milions d'euros en cotitzacions a la Seguretat Social i la plantilla continuarà sense complementar més enllà del 80% dels nostres salaris.

Ara més que mai, la direcció de l'empresa —la del món empresarial— ha d'omplir de contingut i de fets les paraules i eslògans grandiloqüents cap a la plantilla. Per a eixir d'aquesta crisi, és encara més necessària que mai la unitat, la de la representació sindical i la del conjunt de la plantilla de Ford. Urgeix aquest compromís amb la unitat. Perquè només des d'aquesta for-

En memòria dels milers de víctimes de la pandèmia, a les seues famílies i amitats, a totes les persones que no han pogut acomiadar-se dels seus éssers estimats. En memòria de Vicente Muriana Cruces, delegat de l'STM, mort el 29 de març. El nostre record etern per al company i amic. No t'oblidem.

Un reconeixement a totes les persones que dia a dia lluiten en primera línia contra la pandèmia i posen en risc les seues pròpies vides. La nostra gratitud especial a les companyes i els companys que ara treballen per permetre el retorn a l'activitat productiva de tota la plantilla de Ford.

talesa podem exigir i aconseguir que l'empresa valore, respecte i es comprometa amb una plantilla que tant ha contribuït per a més glòria de Ford Motor Company. L'STM tendeix la mà i ho subordina tot a materialitzar la unitat de les treballadores i treballadors en Ford i la dels seus representants. Sempre encarem millor el futur si ara som capaces d'estar unides.

En la represa de l'activitat productiva, el primer a decidir serà el *tempo*. Després, per a preservar la salut, cal establir les màximes mesures de seguretat: aquest ha de ser el primer objectiu a compartir per tot el món, sindicats i patronal. Caldrà també implementar mesures que altres empreses del sector han posat en marxa. Seria irresponsable aprovar una arrencada precipitada, sense unes garanties de seguretat per a les dones i els homes que treballem a Ford i per a les nostres famílies. Estem a temps de fer-ho possible.

Hem aconseguit ser la planta de referència de la companyia a Europa, una responsabilitat dels milers de dones i homes que cada dia fem que la producció avance

L'impacte del virus ha sigut sobtat i dramàtic. El cost de la crisi climàtica és lent i constant, però no menys mortal. L'emergència sanitària i l'aturada econòmica, laboral, social i cultural han provocat una reducció de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle en les grans ciutats del planeta. No obstant això, la concentració de partícules contaminants en l'atmosfera continua sent elevada i els experts indiquen que, després de l'emergència sanitària, la contaminació tornarà a ser habitual.

No hi ha sistema sanitari ni forces de seguretat de cap estat que pugui brindar-nos la protecció que ens ofereix la naturalesa, si és rica en espècies i funciona bé. La biodiversitat serveix d'escut davant els virus. Fa quinze anys es van aportar les primeres indicacions científiques sobre la funció protectora de la biodiversitat, una immensa i eficaç barrera per a les zoonosis (les malalties transmeses per animals), i que pot contribuir a la dilució de la càrrega vírica i l'amortiment del contagi. S'ha vist en multitud de casos pràctics, des de la grip aviària fins a la malaltia de Lyme.

Menys contaminació

A nivell mediambiental, aquests dies és palpable que la contaminació atmosfèrica a la Xina ha caigut un 25%, el consum de carbó un 36% i els vols de passatgers un 10%. A Itàlia, amb una alta mortalitat per coronavirus vinculats a problemes respiratoris relacionats amb la contaminació, el cessament de l'activitat ha aconseguit un aire i unes aigües més netes. A Venècia, per exemple, l'aigua transparent permet veure peixos pels seus canals.

La reducció d'emissions ambientals desapareixerà si no hi ha una reacció decisiva

Salvem el clima, canviem el sistema

La pandèmia del nou coronavirus i el canvi climàtic comparteixen dues característiques importants. D'una banda, són crisis mundials que amenacen la vida de milions de persones; d'altra, ambdues reclamen respostes urgents. La immediatesa de l'amenaça de la COVID-19, però, sembla imposar-se ara mateix a l'emergència climàtica.

A l'Estat espanyol, durant les dues primeres setmanes de l'estat d'alarma, el nivell de pol·lució per diòxid de nitrogen va caure un 55% i la reducció del trànsit motoritzat a les ciutats també ha rebaixat sensiblement la contaminació, fet que contribueix a una millora significativa de la salut pública (el diòxid de nitrogen provoca cada any unes 7.000 morts prematures).

Aquesta millora mediambiental és provocada per la reducció en la producció de contaminants i d'emissions de CO₂, i està associada a la baixada brutal de les activitats humanes en resposta a la pandèmia. Aquestes reduccions d'emissions són puntuals, mentre dure la crisi sanitària, però no pal·liaran la crisi climàtica.

Tot el CO₂ que s'emet a l'atmosfera tarda uns cent anys a desapa-

reïxer per complet. La contaminació de l'aire mata cada any set milions de persones, segons l'OMS. L'aire tòxic acurta la vida humana tres anys, de mitjana, una vida que ja està profundament afectada pel

El neoliberalisme no entén la crisi com una oportunitat per a avançar en la lluita global contra el canvi climàtic

canvi climàtic en tot el planeta: centenars de milers de morts són causades per una elevació de la temperatura. Eixe augment tèrmic altera el comportament de velles malalties i afavoreix l'aparició de noves; provoca fenòmens meteorològics

extremes, onades de calor, sequeres i inundacions més freqüents; afecta negativament els subministraments d'aigua i aliments, com bé coneixem al País Valencià.

Les emissions estalviades durant l'emergència sanitària es podrien veure equilibrades en poc temps perquè, a diferència de l'ecologisme, el neoliberalisme no entén la crisi com una oportunitat per a canviar les estructures econòmiques i avançar en la lluita contra la crisi climàtica.

La naturalesa sana, amb ecosistemes funcionals i rics en espècies, ens protegeix àmpliament davant d'infeccions per patògens, no sols a través de la biodiversitat; la naturalesa pot frenar la pols del desert i reduir la contaminació atmosfèrica, dos vehicles de propagació de virus que accentuen els símptomes

respiratoris en els pacients afectats. D'altra banda, les actuals zoonosis estan relacionades amb la globalització, amb ràpids i massius moviments de població. Ara s'han limitat eixos desplaçaments humans perquè estan en l'origen de greus problemes naturals, socials, laborals i sanitaris.

Acabar amb el capitalisme

Després de l'emergència sanitària, el retorn a una suposada "normalitat" afavorirà noves pandèmies, més destrucció d'ecosistemes, més canvi climàtic, desigualtat social, laboral, econòmica i cultural... Perquè, no ho oblidem, eixa normalitat descansa en un model econòmic insostenible i voraç, con és el capitalisme. La crisi sanitària ha de permetre'ns prendre consciència per situar-nos millor i actuar decisivament. Perquè la resposta a l'amenaça del coronavirus pot ser una oportunitat, potser l'última, per repensar sobre la gran crisi, la climàtica, que no cessarà sense un canvi de sistema social i econòmic.

Per a saber-ne més:

Ecologistes en Acció:
<https://www.ecologistasenaccion.org/federaciones/pais-valencia/>

Greenpeace:
<https://es.greenpeace.org/es/>

Instituto de Salud Carlos III:
<https://www.isciii.es/Paginas/Inicio.aspx>

Organització Mundial de la Salut:
<https://www.who.int/es>

28 d'abril, Dia Internacional de la Salut Laboral

La crisi del coronavirus reitera la necessitat d'una cultura preventiva

En el Dia Internacional de la Salut Laboral, recordem i homenatgem les treballadores i els treballadors víctimes d'accidents laborals i de malalties professionals, les persones que han patit físicament, psicològicament o socialment agressions o violència en el treball. Companys i companyes que han quedat incapacitats o que, fins i tot, han perdut la vida.

Aquest 28 d'abril del 2020 s'ha vist tenyit de negre, la classe treballadora estem de dol, hem patit greus deterioraments en la nostra salut —física, psicològica i social—, i hem lamentat nombroses morts, companyes i companys víctimes del coronavirus, que s'ha convertit en una amenaça per a la salut pública i ha generat una gran

crisi sanitària, laboral, econòmica i social.

La classe treballadora segueix exposada a elevats riscos biològics que posen en perill la seua salut i la seua vida per la COVID-19. No hi ha una gestió preventiva, ni informació, ni formació, amb absència d'equips de protecció individual (EPI), materials homologats, procediments i protocols per a protegir i assegurar la salut i la vida de les persones.

Les retallades imposades a partir de la crisi del 2008, que van créixer en el 2010 i en el 2012, van incrementar la precarietat laboral i l'escassa inversió en prevenció i seguretat. Ara patim les conseqüències de no comptar amb recursos suficients en els serveis públics per a enfrontar-nos a la pandèmia. Des que va començar l'es-

tat d'alarma, els accidents laborals i les malalties professionals continuen produint-se, com augmenta l'estrès, la depressió i l'ansietat, tant en el treball com durant el confinament. En aquestes circumstàncies, les treballadores i els treballadors hem de seguir units i protegir-nos, col·laborar solidàriament i cuidar-nos per a evitar un col·lapse.

Les retallades imposades a partir de la crisi del 2008 van incrementar la precarietat laboral i l'escassa inversió en prevenció i seguretat

ESCOLA SINDICAL DE FORMACIÓ MELCHOR BOTELLA

El consorci va desplegar en unes hores l'operació de retorn des d'Itàlia

La crisi del coronavirus obliga a repatriar la totalitat dels estudiants Erasmus+

La irrupció de la COVID-19 arreu del continent va forçar la suspensió i ajornament dels programes Erasmus+, que el consorci integrat per l'Escola Melchor Botella i l'STEPV coordina i impulsa, una aturada que ha posat en mode de pausa moltes il·lusions d'estudiants i docents. Tot i això, les respostes solidàries, responsables i compromeses dels distints equips participants, al País Valencià i als països d'acollida, van aconseguir desplegar un dispositiu d'emergència i superar una situació crítica.

El grup d'11 estudiants de Grau Mitjà de centres d'FP, que havia partit de València el 6 de març, va rebre tres dies després a Ancona, la ciutat italiana de destí, una sessió instructiva sobre les mesures de prevenció disposades pel govern italià respecte la Covid-19. El mateix 9 de març la situació es va precipitar, en registrar-se al nord del país diversos contagis i anunciar el primer ministre l'ampliació de les zones roges. Els coordinadors del projecte a València van avaluar la situació de risc i van decidir d'immediat interrompre l'experiència

de mobilitat i ordenar el retorn del grup. Tot seguit, IAL MARXE, empresa italiana sòcia del consorci, va organitzar el trasllat del grup. Des del consorci valencià es va treballar intensament per reservar vols de retorn dels grups i garantir en tot moment la seguretat de l'alumnat. Amb el vol reservat, el govern espanyol anunciava el mateix dia la prohibició que arribaren vols provinents d'Itàlia a partir de la mitjanit, un extrem que impedia el grup d'estudiants arribar a casa l'endemà. Noves gestions van permetre organitzar un vol de retorn eixa ma-

teixa vesprada. Amb només quatre hores i amb els vehicles particulars de l'equip docent, els 11 estudiants van poder arribar a temps a l'aeroport de Bolonya, agafar el vol i dormir en les seues cases la mateixa nit. En aquesta operació, va ser decisiva la col·laboració i el suport dels tutors d'estància Norma, Elena, Francesca, Johanna, George, Nuno i Marcello.

Des del consorci es treballa ja perquè el grup de joves pugui realitzar més avant unes pràctiques dissenyades per millorar les seues competències professionals.

Norma Castro intervé en distintes sessions sobre projectes de mobilitat

Erasmus+ protagonitza tres jornades de l'Escola Sindical adreçades a joves

En el marc de les activitats dels projectes de mobilitat Erasmus+ per als estudiants dels cicles de grau mitjà, adreçades a estimular la participació en experiències internacionals, l'Escola Sindical va organitzar, a primers de febrer de 2020, distintes trobades a Castelló de la Plana, Benidorm i València, amb més de 150 participants. La formadora en

recursos humans Norma Castro, de l'agència de formació professional IAL MARXE (Ancona, Itàlia) va presentar el "currículum europeu" i EURES, el portal de la mobilitat professional, una xarxa de cooperació entre els 27 estats membres de la Unió Europea, a més de Suïssa, Islàndia, Liechtenstein i Noruega, que promou la lliure circulació de

treballadores i treballadors que busquen una oportunitat laboral en l'estranger, amb ofertes i informacions útils per al desenvolupament de la carrera professional. Com va subratllar la formadora italiana, "és una experiència que demostra el valor dels intercanvis de coneixements i la importància de les sinèrgies entre les organitzacions formatives europees".

Sant Joan acull la II Escola de formació de la Intersindical Valenciana

Amb l'assistència de sindicalistes dels diferents sectors de la Intersindical (educació, metall, salut, indústria, serveis i ferroviari), la segona edició de l'Escola de Formació va reunir el 28 i el 29 de febrer a Sant Joan (Alacantí), representants procedents

de distintes comarques del País Valencià. Entre les distintes ponències i tallers, les jornades van comptar amb la participació de Vicent Cucarella, síndic major de Comptes; Rafa Reig, membre del Secretariat Nacional de la Intersindical; Manolo Cabanillas,

primer director de l'Escola Sindical; German Nando, responsable actual de l'Escola; Alicia Rabadan, experta en tècniques de negociació; Sergi Maicas, especialista en xarxes socials i Rafael Miralles, redactor de l'Àrea de Comunicació de la Intersindical.

15 anys de l'Escola Sindical de Formació Melchor Botella

Formar, per a què?

Els inicis de l'Escola Sindical (2005-2007)

MANOLO CABANILLAS GÓMEZ

El 6 de maig de 2005 l'Escola Sindical de Formació s'inaugurava simbòlicament a Elx

(Baix Vinalopó), la ciutat del mestre Melchor Botella, un dels ideòlegs de l'STEPV i dels moviments de renovació pedagògica (MRP), a més d'un infatigable lluitador per fer d'aquesta una societat més justa i igualitària, que va morir prematurament a Bolívia mentre realitzava tasques de voluntariat solidari. Va pagar la pena l'esforç invertit en els incomprensibles debats, les reticències i fins i tot desacords que finalment van servir per donar llum verd al projecte. Des del primer moment, l'ESFMB era l'escola de la federació de sindicats existent abans de constituir-se la Intersindical.

Per què vam crear una escola sindical? L'obligada reconversió docent a finals dels anys vuitanta, com a conseqüència de l'aplicació de la LOGSE, havia obert la porta perquè algunes entitats, mitjançant cursos de formació, expediren els certificats d'especialització que el professorat demandava i alguns sindicats van trobar en eixes activitats un autèntic filó per finançar-se i captar noves afiliacions.

El nostre sindicat hi va romandre al marge en considerar que només les universitats tenen legitimitat per habilitar una determinada especialitat docent i que correspon a l'administració ofertar i fer-se càrrec del seu personal. En paral·lel a aquesta consideració, moltes persones afiliades que necessitaven l'habilitació es resistien a inscriure's en cursos d'altres sindicats i reclamaven a l'STEPV idèntiques oportunitats. La pressió interna va ser tan intensa que, amb moltes reticències, els òrgans sindicals van acordar realitzar aquests cursos. Se'n van fer quasi una cinquantena, repartits arreu del País Valencià, amb vora 1.300 persones inscrites. Aquella

tasca, que lliandava amb els nostres trets d'identitat, representava una immensa dedicació pels responsables de formació i tot l'equip de sindicalistes. Al remat, però, els resultats van produir una gran satisfacció entre el professorat inscrit, que ens abrumava amb felicitacions pel rigor i la qualitat de la formació que vam ser capaços de desplegar.

En 1999, els resultats electorals —STEPV va ser l'organització amb més suports en el conjunt de la Generalitat— ens van permetre accedir a la Mesa General de la Funció Pública, un fet que ens obria les portes de les meses de formació. En aquest àmbit, insistíem que l'administració era la responsable d'oferir una formació de qualitat i gratuïta i de posar els mitjans perquè es realitzara en l'horari laboral, prop dels centres de treball, i que arribara a tothom sense exclusions. Conseqüentment, renunciàvem a qualsevol subvenció per aquests conceptes i demanàvem que el pressupost que ens pertocava revertira íntegrament en els plans formatius de la Generalitat. A pesar de la nostra insistència, van ser els altres sindicats els que es van repartir l'assignació econòmica que legítimament ens corresponia.

Dos anys després, l'Aleshores Federació de Sindicats, constituïda abans que la Intersindical, per tal de visibilitzar les organitzacions constituïdes en els àmbits de la salut i la funció pública, va decidir participar en els plans de formació de la Generalitat. Finalment, el IX Congrés de l'STEPV (2003), amb només dos vots en contra i després d'un gran debat que palesava els temors i les contradiccions que entre una part de l'afiliació plantejava el nou model, acordava constituir l'Escola Sindical de Formació Melchor Botella. Va ser l'inici d'una altra etapa, amb nous reptes i projectes. Però eixa ja és una altra història.

[Nota de la Redacció: Des de 2001 fins la constitució de l'ESFMB, Manolo Cabanillas va ser el responsable de Formació de l'Aleshores Sindicat de Treballadors i Treballadores del País Valencià, Federació que agrupava les distintes organitzacions abans de constituir-se la Intersindical Valenciana.]

En el segle XIX, amb un proletari que majoritàriament era analfabet, les primeres organitzacions sindicals sentien la necessitat d'aportar una formació a la classe treballadora que la fera conscient de l'exploació que patia, de la seua situació social subordinada i de la necessitat de posar unes bases sòlides per a la seua emancipació. Entrats en el segle XXI, l'ultraliberalisme i els seus agents —econòmics, polítics, mediàtics— s'han bolcat a anestesiar la consciència de classe i a minvar la funció dels sindicats, que van nàixer promovent l'autoorganització de la classe treballadora. De fet, hi ha organitzacions que han renunciat a bona part

de les seues funcions i han traspassat la responsabilitat de formar la seua gent a les administracions i les empreses. Intersindical Valenciana, que es va constituir des de la convergència d'organitzacions que reivindiquen la necessitat de recuperar l'autonomia i la independència de la classe treballadora de qualsevol poder extern, ha apostat també per un projecte de formació propi. La vocació de l'Escola Sindical de Formació Melchor Botella (ESFMB) no pot ser cap altra que la formació de totes les treballadores i els treballadors, la promoció del coneixement dels seus drets i deures i, en particular, de les persones que integren la Confederació.

Com a òrgan de la Intersindical, les funcions de l'Escola s'emmarquen en aquests objectius irrenunciabls.

En 15 anys d'història, les persones responsables del funcionament i la gestió de l'ESFMB han combinat el pragmatisme derivat de les demandes i necessitats immediates de l'afiliació amb la necessitat d'impartir sense defallir una formació alliberadora de l'ésser humà. Certament, el paràmetre que defineixen el món del treball en les

seues diferents manifestacions, resten a hores d'ara molt allunyats dels que modelaren les relacions laborals en els inicis de les societats capitalistes. Precisament per això, però sense oblidar els fonaments emancipatoris del moviment obrer, l'equilibri entre l'oferta d'activitats formatives adreçades als diferents sectors laborals i una formació transversal de caire més estratègic i ideològic, ha estat des del primer dia el repte central de la nostra Escola.

[Un reconeixement especial a totes les persones que, des de distintes funcions i responsabilitats, han fet possible la tasca de l'Escola Sindical: Blai Doménech, Cristina García Ostbye, Amparo Pérez, Maria Montiel Roca, Inés Tomás, Maria Jesús Ortiz, Jose Enrique Asensi, Maria Angeles Asensi]

Un espai de formació per a tota la Confederació (2007-2011)

RAMON TORRES

La meua arribada a l'Escola Sindical respon a un moment de transició. L'STEPV li obria el pas a la Intersindical Valenciana i calia reajustar els diferents òrgans que en

formaven part, un fet que explica el gir que van experimentar els plans de futur de la Melchor Botella.

Es modificaven de manera substancial els objectius de la formació i la coordinació de diferents models, en alguns aspectes contradictoris. La modificació no podia ser fàcil, ja que si hi havia qui demandava una formació adreçada a l'accés a la funció pública i a la carrera professional, d'altres reiteraven la seua oposició històrica: era el cas de l'STEPV. El primer pla de formació que vaig presentar al Consell Nacional de l'STEPV es va aprovar després d'un acalorat debat i amb l'oposició de bona part dels meus companys i companyes.

En el I Congrés de la Intersindical Valenciana (2017) l'Escola Sindical Melchor Botella passa a ser l'òrgan de formació de tota la Confederació. Tocava dotar-la de continguts però també d'afinar el seu funcionament, pertocava

una solució definitiva als diferents tipus de formació que promovien les distintes organitzacions. Malgrat que el tema es va resoldre amb la concreció d'unes normes aprovades pel Consell Federal, des d'aleshores arrosseguem un dèficit: que el conjunt de la Intersindical senta l'Escola com a cosa pròpia.

Malgrat els entrebancs citats, s'hi va experimentar un bot considerable i des d'aleshores l'Escola ha adquirit una personalitat pròpia que potser ha trobat la seua millor expressió en el Seminari Freinet que, convocat durant quatre cursos consecutius, va permetre a un nombre significatiu de docents primerencs conèixer el significat i les pràctiques de la renovació pedagògica. Malauradament, l'administració

L'administració educativa li va declarar la guerra al nostre Sindicat i una de les víctimes fou precisament l'Escola

educativa li va declarar aleshores la guerra al nostre Sindicat i una de les víctimes fou precisament l'Escola Sindical Melchor Botella, a la qual, curs rere curs, la Conselleria d'Educació li negava sistemàticament l'homologació dels plans propis de formació, amb el lògic desistiment del professorat disposat a participar-hi.

Una formació alternativa per a la transformació social (2011-2012)

MA ÀNGELES LLORENTE CORTÉS

Caminante no hay camino, sino estelas en la mar
Antonio Machado

En el curs 2011/12, l'Escola Melchor Botella proposava una formació

continua, alternativa als models oficials que vinculava teoria i pràctica i que, des de la reflexió crítica i el compromís social, oferia una formació professional renovadora així com eines diverses per a l'apoderament, la negociació, la mobilització i la transformació social.

En la seu de l'Escola Sindical es van impartir cursos, presencials i virtuals, en els quals van participar vora de 1.500 persones. Aleshores, l'organització ens suposava un gran esforç tot i que les distintes organitzacions confederades en la Intersindical no hi apostaven amb la mateixa convicció. Les deficiències organitzatives i de personal van derivar en conflictes i la situació es va agreujar amb unes retallades que van reduir l'equip que en aquella etapa gestionava l'Escola.

Recorde que hi vaig assumir moltíssimes tasques: burocràcia, entrevistes, coordinacions,

reunions, congressos, ponències, manifestacions... Per si fóra poc, aquell curs una majoria de docents va decidir deixar de fer activitats formatives fora dels centres: un colp terrible —per a mi injustificable— per a un model d'Escola Pública oberta a l'entorn.

La Escola Sindical Melchor Botella és un instrument clau per a una organització com la nostra, compromesa amb el bé comú i la justícia social i amb voluntat d'intervindre en la societat per a canviar-la. La Melchor Botella és una eina imprescindible per a impulsar una formació útil i rellevant i per a reconstruir el coneixement en cada realitat i en cada temps històric. L'Escola Sindical considera tots els humans protagonistes actius d'una formació personal i col·lectiva que parteix de l'anàlisi de la pràctica, l'intercanvi, la crítica constructiva i que crea xarxes de cooperació, solidaritat i ajuda mútua. Perquè necessitem una formació no només vinculada a la millora professional o salarial, sinó sobretot que impulse processos de conscienciació personal, de formació de criteri i d'intervenció social en la perspectiva d'un canvi profund, mediambiental, econòmic i social.

Desconec com va valorar el Sindicat el meu pas per l'Escola. Sí puc assegurar que m'hi vaig implicar sense descans, que vaig aprendre molt i que em vaig endur l'afecte de les persones que de manera il·lusionant em van acompanyar en aquella etapa.

Amb les portes obertes (2012-2020)

GERMAN NANDO

Des de la meua incorporació a l'Escola Sindical en setembre de 2007, en qualitat de secretari —mentre l'Escola era dirigida successivament per Josep Ramon Torres i per Mari Ángeles Llorente— hi

he viscut múltiples etapes en la nostra institució, no sabria dir quina va ser més atrevida

o quina va haver de sortejar més entrebancs. Però exercir la direcció de l'Escola des de 2012, aleshores en plena voràgine de retallades, sense locals propis, amb un desinterés creixent cap a la formació permanent —fins i tot la gratuïta—, suportar un deute econòmic que el SERVEF va tardar molt a liquidar..., gestionar tot això i més durant aquests anys, no ha resultat gens fàcil.

En l'altre plat de la balança estan els bons moments que he viscut: quan en l'Escola treballàvem set persones i disposàvem de plans formatius adreçats a tots els sectors, activitats al servei de tota l'afiliació de la Intersindical i de persones aturades; quan vam celebrar la pri-

mera escola sindical de la Intersindical a Dénia o quan vam incorporar els projectes Erasmus+, que han palesat el treball i capacitat de servei de l'Escola, aspectes que han estat confirmats per institucions espanyoles i europees.

Els reptes i la complexitat dels nous plans formatius requereixen més i millors recursos de tot tipus; per això lluitem per ampliar l'equip humà i gaudir algun dia d'unes instal·lacions millor condicionades. El Consell de Direcció de l'Escola Sindical s'ha compromés a recuperar les competències que li atorguen els estatuts (2009) i a renovar de manera exigent la seua funció participativa i de gestió. De cara

als plans formatius, a més d'obrir-nos als nous reptes, caldrà cobrir les mancances d'empreses i institucions però, sobretot, capacitar els nostres quadres sindicals, les persones que treballen de manera permanent en l'organització, per a exercir de manera solvent les responsabilitats pròpies de la seua funció.

Com vaig expressar fa un parell de mesos en les jornades formatives de la Intersindical a Alacant, l'Escola Sindical Melchor Botella manté les portes obertes i ofereix els seus mitjans per a respondre a les necessitats i propostes de les afiliades i els afiliats, de totes les organitzacions confederades en la Intersindical.

Gabriel Marrugo, al Chocó [Colòmbia] amb infants de la comunitat indígena

Gabriel Marrugo, activista indígena colombià

“Només demanem poder viure dignament, com els nostres avantpassats”

Resident a València des de fa uns mesos i apadrinat per les organitzacions que formen part del Programa de Protecció Integral de Defensores i Defensors dels Drets Humans, entre elles Intersindical Valenciana,

Gabriel Marrugo explica la seua lluita per millorar les condicions de vida dels pobles indígenes del departament del Chocó, en la costa del Pacífic. Un compromís que hi ha qui el paga amb la seua vida.

MANEL ÀLAMO

Gabriel Marrugo va néixer fa 30 anys al si d'una família mestissa. Son pare era de Barranquilla, on es va establir la família, mentre que sa mare era del poble dels *Embera Dóbida*, que en la seua llengua significa 'els que viuen al costat del riu'. Un idioma que, sovint, era motiu de discriminació. "No parlem eixe idioma del diable", els deien. Als 17 anys, després de finalitzar els estudis d'Administració d'Empreses a la Universitat de Medellín, va fer el viatge invers que havia dut sa mare a la ciutat. Gabriel va tornar al departament del Chocó, al municipi de Riosucio. "Volia descobrir els orígens de la meua família, la manera en què vivien, el territori..."

La primera impressió va ser un autèntic xoc. Gabriel hi va trobar un territori amb moltes necessitats, abandonat a la seua sort pels diferents governs locals i estatals. "Jo venia de la ciutat on per a ser feliç havies de tindre un *carro* d'últim model, una casa gran i un *cel-lular*. Allà no tenien de res, però, en canvi, sabien gaudir de la vida". Llavors, va decidir quedar-s'hi per ajudar-los i, així, poder aplicar allò que havia après a

la universitat. Després de guanyar-se la confiança del consell de savis de la comunitat, va entrar en l'*Asociación de Cabildos Indígenas del Bajo Astrato*, que lluita pels drets de les 17 comunitats indígenes de la regió.

La 'plata', el més important

El departament del Chocó és un territori paradisiac amb multitud de recursos naturals. Açò, lògicament, atrau multitud d'empreses assedegades de beneficis que no mostren massa escrúpols a l'hora de talar il·legalment la selva o d'explotar els

"Jo venia de la ciutat on per a ser feliç havies de tindre un *carro* d'últim model, una casa gran i un *cel-lular*. Allà no tenien de res, però, en canvi, sabien gaudir de la vida"

jaciments d'or o de platí. Les poblacions indígenes viuen sotmeses a grans pressions i pateixen les conseqüències d'una explotació sense límits: els contaminen els rius, els

furten les terres on havien viscut durant milers d'anys... "Als governs de torn no els importem. Només els interessa la *plata*", assegura Marrugo capbaix.

Per aquest motiu, a pesar de les riqueses de la zona, la població viu en la més absoluta de les misèries. "La gent no té una vivenda digna. Tampoc tenim ni xarxa d'aigua potable, ni centre de salut. I el nostre sistema educatiu és el pitjor de Colòmbia." La falta d'oportunitats aboca un alt percentatge de la gent jove a unir-se al narcotràfic. "El Chocó, per l'abundància de selves i per la proximitat amb Panamá, és la via natural que empren els narcos per transportar la droga als EUA." Raó per la qual, la violència és un altre dels mals endèmics de la zona.

Terror, bales i guerra bruta

La signatura del procés de pau amb les FARC, a finals de 2016, obria el camí de l'esperança per a les comunitats indígenes, les quals havien patit en carn pròpia el conflicte armat entre la guerrilla, l'exèrcit i els grups paramilitars. Però el somni va durar ben poc. Grups armats vinculats al narcotràfic i a la guerra bruta contra les reivindicacions indígenes van

arribar per dominar el territori. Pistoles, rifles d'assalt i mines antipersona. Pressions perquè es plante coca i bales per a qui alce el cap. "30 dels nostres líders estaven amenaçats. Alguns joves havien resultat ferits en xafar mines antipersona i uns altres havien mort. En novembre de 2018 vam dir prou".

Van dur la protesta als carrers de Bogotá. La capital de Colòmbia va ser l'escenari d'aquesta mobilització. 500 representants del col·lectiu denunciaren davant l'Organització Nacional Indígena de Colòmbia (ONIC) la situació que patien al Chocó. Es va negociar durant huit dies amb el govern i es van firmar uns acords que incloïen mesures d'emergència per a protegir els líders indígenes. Acords que, malauradament, van quedar en paper mullat. Uns mesos més tard, Aquileo Mecheche, un dels principals activistes indígenes del departament, fou assassinat. "Aquileo estava sentenciat per aquests grups armats. Però va decidir no amagar-se i continuar treballant per al poble. Si el govern no fa el que li correspon, nosaltres estem a mercé d'aquests grups armats." El mateix Marrugo hauria patit la mateixa sort que el seu amic, si un grup de companys

indígenes no s'haguera interposat entre ell i els dos sicaris que havien rebut l'ordre d'assassinar-lo.

Mans a l'obra per la pau

Gabriel va arribar a València a principis d'any de la mà del Programa Valencià de Protecció Integral de Defensores i Defensors dels Drets Humans. Un programa que, a banda de protegir-lo, també té l'objectiu d'ajudar-lo a sensibilitzar la població valenciana al voltant de la problemàtica que pateixen les comunitats indígenes. "Tenim una llengua, una cultura i un territori. Només demanem poder viure dignament, com els nostres avantpassats". Per desgràcia, el govern colombià mira cap a un altre costat. I ara, amb la crisi del coronavirus, la situació al Chocó s'agreuja. "Els grups armats estan aprofitant la COVID-19 per sotmetre'ns encara més."

Per aquesta raó, Marrugo i els seus companys han posat en marxa la campanya *Mans a l'obra per la pau del departament del Chocó*. "Necessitem la col·laboració de tots perquè arriben productes de primera necessitat, de neteja personal i medicines per a les famílies més vulnerables de les nostres comunitats".

Gabriel tornarà al Chocó en estiu per continuar amb la lluita. Dins de la maleta segur que s'endurà gran part de l'estima i de la solidaritat que ha sentit en el temps que ha convi-

"30 dels nostres líders estaven amenaçats. Alguns joves havien resultat ferits en xafar mines antipersona i uns altres havien mort. En 2018 vam dir prou"

cut entre nosaltres. "Sóc molt feliç ací, però trobe a faltar la selva per on camine, el riu on em banyo i la meua gent. *Mua quiranduaema hipade* (No els oblidaré mai)".